

Forslag til kommunestyrets vedtak av 15.12.22

Budsjett 2023 og økonomiplan 2023-2026

Samfunnsplanens handlingsprogram 2023-2026

Innhold

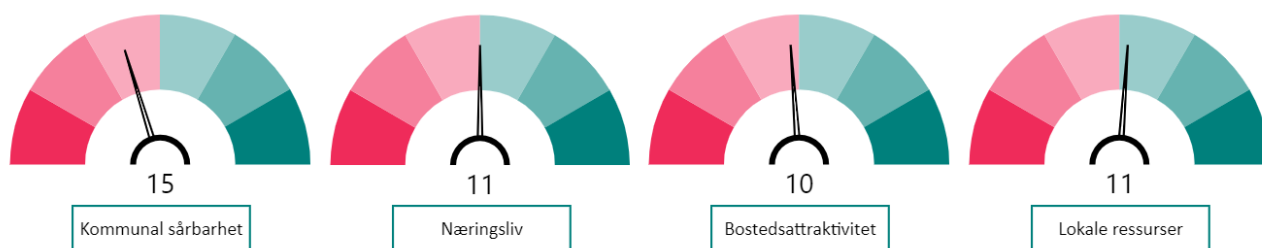
1	INNLEDNING.....	4
2	STATUS OG UTFORDRINGSBILDE	6
2.1	SAMFUNNSPLAN 2019-2030	6
2.2	ÅRSRAPPORT 2021	6
2.3	OMSTILLINGSBEHOV I ØKONOMIPLANPERIODEN	7
2.4	KOMMUNEBAROMETERET – TILSTANDEN INNENFOR DE KOMMUNALE TJENESTENE	12
2.5	STYRKER OG SVAKHETER – MULIGHETER OG TRUSLER.....	13
3	HANDLINGSPLAN FOR RAUMASAMFUNNET	14
3.1	UTGANGSPUNKT.....	14
3.2	MÅL FOR SAMFUNNSUTVIKLINGEN	14
3.3	KOMMUNE-NM.....	15
3.4	UTFORDRINGER.....	15
3.5	HANDLINGSPLAN RAUMASAMFUNNET 2023-2026.....	16
4	MÅL OG ENDRINGSBEHOV INKL. STATLIGE FØRINGER	17
4.1	REGJERINGENS KOMMUNEOPPLEGG FOR 2023.....	17
4.2	VURDERING AV ENDRINGER I OPPGAVER OG RAMMER FRA STATEN	19
4.3	KONSEKVENJUSTERT ØKONOMIUTVIKLING FOR PERIODEN 2023-2026	20
4.4	MÅL FOR DEN KOMMUNALE VIRKSOMHETEN MOT 2026.....	21
4.5	MÅL FOR ØKONOMI	21
4.6	MÅL FOR KOMMUNEORGANISASJONEN	23
4.7	MÅL FOR TJENESTENE	24
4.8	MÅL FOR SAMFUNNSUTVIKLINGEN	26
4.9	KLIMA-MÅL FOR KOMMUNEN SOM ORGANISASJON	26
4.9.1	Tiltaksanalyse for Rauma kommunen Planperioden 2023 - 2026.....	29
4.9.2	Referansebane	29
4.9.3	Tiltak Direkte utslipp Rauma organisasjon.....	29
4.9.4	Private tiltak.....	30
4.10	KLIMAGASSUTSLIPP (GRAF)	31
5	DRIFTSBUDSJETT 2023-2026 INKL. TILTAK OG FORPLIKTENDE PLAN FOR INNDEKNING AV TIDLIGERE ÅRS UNDERSKUDD	33
5.1	PLAN FOR RAMMER OG INNDEKNING	33
5.2	FINANSOMRÅDET OG DE FRIE INNTEKTENE.....	33
5.3	KOMMENTARER TIL FORESLÅTTE OMSTILLINGER OG KUTT-TILTAK	35
6	ØKONOMIPLAN INVESTERINGER 2023-2026.....	38
6.1	HOVEDTALL	38
6.2	GJELDSUTVIKLING	38
6.3	INVESTERINGSPROGRAM 2023-2026	39
6.4	KOMMENTARER TIL INVESTERINGSTILTAKENE.....	41
7	UTGANGSPUNKT OG PREMISER FOR TJENESTEOMRÅDENE.....	44
8	POLITISK STYRING OG KONTROLLORGANER.....	46
8.1	INNHold	46
8.2	LEDELSE OG ORGANISERING.....	46
8.3	UTFORDRINGSBILDE	46
8.4	MÅL	46
8.5	VIKTIGE TILTAK OG ENDRINGER OG FORSLAG TIL RAMME:	46
9	SENTRALADMINISTRASJONEN	46
9.1	INNHold	46
9.2	LEDELSE OG ORGANISERING.....	46
9.3	MÅL	47
9.4	VIKTIGE TILTAK OG ENDRINGER, SAMT FORSLAG TIL RAMMER	47
9.5	INVESTERINGER I PERIODEN	47

10	KIRKEN.....	48
11	BARNEHAGE	48
11.1	INNHold	48
11.2	LEDELSE OG ORGANISERING.....	48
11.3	UTFORDRINGSBILDE	48
11.4	MÅL	49
11.5	VIKTIGE TILTAK OG ENDRINGER – SAMT RAMME.....	49
11.6	INVESTINGER I PERIODEN	50
11.7	ANNET.....	50
12	GRUNNSKOLEN.....	50
12.1	INNHold	50
12.2	LEDELSE OG ORGANISERING.....	50
12.3	UTFORDRINGSBILDE	50
12.4	MÅL	51
12.5	VIKTIGE TILTAK OG ENDRINGER– SAMT RAMME	51
12.6	INVESTINGER I PERIODEN	52
12.7	ANNET.....	52
13	HELSE OG OMSORG	52
13.1	INNHold	52
13.2	UTFORDRINGSBILDE	52
13.3	MÅL	53
13.4	VIKTIGE TILTAK OG ENDRINGER – SAMT RAMME.....	53
13.5	ANNET.....	55
14	HELSE OG VELFERD	55
14.1	INNHold	55
14.2	UTFORDRINGSBILDE	56
14.3	MÅL	56
14.4	VIKTIGE TILTAK OG ENDRINGER – SAMT RAMME:	56
14.5	INVESTINGER I PERIODEN	57
14.6	ANNET.....	57
15	KULTUR.....	57
15.1	INNHold	57
15.2	UTFORDRINGSBILDE	57
15.3	MÅL	57
15.4	VIKTIGE TILTAK OG ENDRINGER – SAMT RAMME.....	58
15.5	INVESTINGER I PERIODEN	58
15.6	ANNET.....	58
16	UTBYGGING	58
16.1	INNHold	58
16.2	UTFORDRINGSBILDE	59
16.3	MÅL	59
16.4	VIKTIGE TILTAK OG ENDRINGER – SAMT RAMME:	60
16.5	INVESTINGER I PERIODEN	60
16.6	ANNET.....	61
17	VEDLEGG.....	62
17.1	BEVILGNINGSOVERSIKT DRIFT I HHT FORSKRIFTENS §5-4 FØRSTE LEDD (SE OGSÅ KAP.5).....	62
17.2	BUDSJETTSKJEMA – BEVILGNINGSRAMMER §5-4 ANDRE LEDD	63
17.3	BUDSJETTSKJEMA §5-5 BEVILGNINGSOVERSIKT INVESTERING	63
17.4	ØKONOMISK OVERSIKT DRIFT §5-6	64
17.5	ANSKAFFELSE OG BRUK AV MIDLER	64
17.6	ØVRIGE VEDLEGG:.....	64

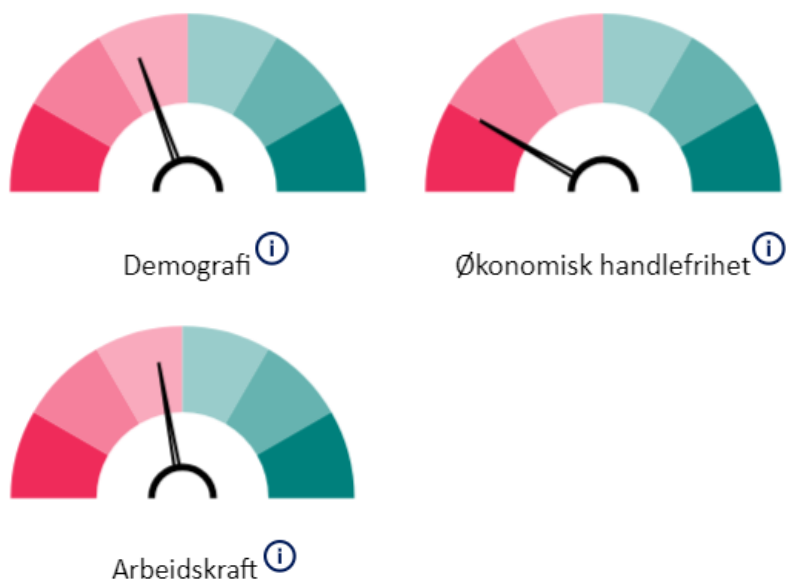
1 Innledning

Sommeren 2020 lanserte KS Fremtidsverktøyet 2040. Dette skal hjelpe oss til å gjøre de rette valgene for å opprettholde velferden og skape gode lokalsamfunn i 2040. Da må vi handle nå.

Rauma er en av de mange kommunene som er antatt å ha store utfordringer. Situasjonen for vår kommune er oppsummert slik:

Det er antatt at de største utfordringene er

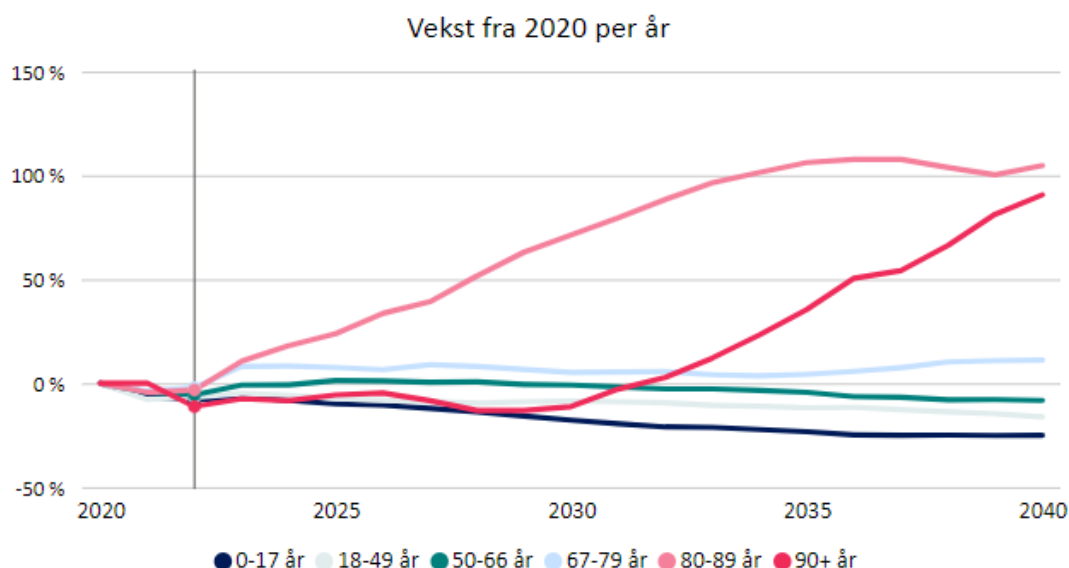

Demografi

Det vil bli betraktelig færre barn i grunnskolealder i åra fram mot 2040. I Strategi for skole, som er vedlagt budsjettdokumentet, er det anslått en reduksjon i elevtallet frem til 2028 på 148 elever, eller 17,6% sammenlignet med 2021.

I perioden fram til 2040 vil vi også få en stor økning i tallet på eldre over 80 år, anslagsvis en dobling sammenlignet med i dag.

Den forventede demografiske utviklingen illustreres slik:

Økonomisk handlefrihet

Når Rauma får lav score på økonomisk handlefrihet er det basert på vurdering av vårt netto driftsresultat, netto lånegjeld og disposisjonsfond. Det positive med denne utfordringen er at denne er det mulig for oss å løse selv.

Hvorvidt vi vil lykkes med dette henger nært sammen med utfordringen knyttet til demografi. I åra som kommer må vi vri ressursbruken vår fra de områdene der det blir færre brukere til de områdene det blir flere brukere. Det betyr i klartekst at vi må flytte ressurser fra barnehage og skole til helse og omsorg.

Arbeidskraft

Rapporten «Om framtidig kompetansebehov» viser at over 60% av bedriftene i Møre og Romsdal har hatt problemer med rekruttering de siste to åra. Tilsvarende tall for kommunene er 70%. Prognosen viser at vi å åra fram mot 2040 har en forventet reduksjon i tallet på sysselsatte i Rauma på ca. 340 personer. Det er etterkrigsgenerasjonen som nå går ut av arbeidslivet. Rekrutteringsutfordringene er altså store allerede i dag, men reduksjonen antall sysselsatte fram mot 2040 gjør at betyr at både privat næringsliv og kommunen må greie mer med mindre arbeidskraft i åra som kommer.

Klima

Norge skal reduserer sine klimautslipp med minst 50% innen 2030, sammenlignet med 1990-nivået. Den videre ambisjonen er at utslippa i 2050 er redusert med 90-95%. Rauma må ta sin del av ansvaret for at de nasjonale målene blir oppnådd. Vi er nå i innspurten i arbeidet med vår klima- og miljøplan og denne vil være vårt virkemiddel i arbeidet med å redusere vårt klimaavtrykk.

Med utgangspunkt i dette kan vi oppsummere utfordringene i denne økonomiplanen slik:

1. de neste åra må vi dekke inn tidligere års akkumulert merforbruk
2. vi må vri ressursinnsats fra barnehage og skole og over til helse og omsorg i takt med den demografiske utviklingen
3. vi må fortsette å tilpasse den kommunale driften til tilgjengelige økonomisk rammer
4. vi må iverksette konkret tiltak for å redusere Rauma-samfunnets klimaavtrykk

2 Status og utfordringsbilde

2.1 Samfunnsplan 2019-2030

Ny samfunnsplan ble vedtatt av kommunestyret 13.12.2018 med planperspektiv fram mot 2030. Samfunnsplanen viderefører visjonen om «Verdens beste kommune for naturglade mennesker» og fornyer våre felles verdier «Samarbeidsvillig, Ekte og Raus». Samfunnsplana slår fast at FNs bærekraftsmål skal være styrende for kommunens arbeid.

Utfordringsbildet kjennetegnes av følgende:

- Rauma har et betydelig omstillingsbehov i tjenestene – på grunn av demografi, økonomi, og rekrutteringsbehov
- Kommunebarometeret plasserer Rauma i på 174. plass i 2022 blant landets 356 kommuner. Hovedutfordring er økonomi
- Rauma har et betydelig potensiale for vekst innenfor naturbasert reiseliv
- Behov for vekst i antall innbyggere og økt boligbygging
- Vi må bidra med vårt for å løse verdens klimautfordringer

Ambisjonene i samfunnsplanen er konkretisert til tre mål fram til 2030:

- 200 nye innbyggere
- 200 nye arbeidsplasser
- 200 nye boliger

De fem hovedstrategiene for å nå disse målene er:

- Samferdsel og regionale ambisjoner
- Tilflytting og attraktivitet
- Næringsliv og arbeidsplasser
- Lokal samfunnsutvikling og lokaldemokrati
- Miljø og folkehelse

2.2 Årsrapport 2021

Årsrapporten omfatter både årsberetning og årsregnskap for 2021 og gir en samlet oversikt over kommunens virksomhet både når det gjelder mål og måloppnåelse innenfor områdene samfunn, organisasjon, tjenesteproduksjon og økonomi. Årsrapporten 2021 ble godkjent i kommunestyret i møte 25. mai 2022. Regnskapet viste et underskudd på 3,1 mill. kroner.

Årsrapport 2021 kan leses her: [Årsrapporter - Rauma kommune](#)

2.3 Omstillingsbehov i økonomiplanperioden

Om vi forutsetter middel-prognosen, så vil kommunens økonomi endre seg hovedsakelig som følge av at antall innbyggere i de ulike aldersgruppene endres, mens totalt antall innbyggere ventes relativt stabilt.

Befolkningsframskrivninger 2022-2050. Alternativ L, M og H fra SSB.
Historisk utvikling 2000-2022. Rauma kommune. Kilde: SSB*

: Fra 1.1.2021 ble 2 grunnkretser (411 personer) i Rauma kommune overført til Vestnes kommune.

Årlig får Rauma kommune KOSTRA-analyse fra Telemarksforskning for at denne kunnskapsbasen skal bli mer relevant for økonomisk styring og planlegging. I denne analysen er det nyttig å vurdere både dagens ressursfordeling og hvordan denne er sammenlignet med et beregnet utgiftsbehov.

Rauma kommune utgiftskorrigererte frie inntekter lik landsgjennomsnittet i 2021, dvs. at vi har like store inntekter som gjennomsnittet i forhold til vårt utgiftsbehov. Da er dette inkludert eiendoms-skatt, konsesjonskraftinntekter, havbruksfond og at vi har 3,5% lavere arbeidsgiveravgift. Men utbytte er ikke tatt med.

Tabellen nedenfor viser dagens ressursfordeling som andel av totale utgifter. Rauma kommune hadde en noe høyere andel ressursbruk (netto driftsutgifter/egenfinansiering) på de sentrale tjenesteområdene som inngår i inntektssystemet enn landsgjennomsnittet i 2021, men i denne tabellen er det ikke korrigeret for forskjeller i utgiftsbehov mellom kommunene:

Andel av totale netto driftsutgifter på ulike tjenesteområder. Kilde: KOSTRA, beregninger ved TF

	Rauma			K-gr. 1	Hele landet
	2019	2020	2021	2021	2021
Barnehage (F201, 211, 221)	12,8	12,6	13,3	13,7	14,4
Administrasjon og styring (F100, 110, 120, 121, 130)	7,4	7,8	8,3	8,5	7,6
Landbruk (F329)	0,3	0,4	0,4	0,4	0,2
Grunnskole (F202, 215, 222, 223)	21,2	19,7	20,7	24,4	22,5
Pleie og omsorg (F234, 253, 254, 261)	43,6	39,8	42,0	35,7	32,1
Kommunehelse (F232, 233, 241)	5,4	4,7	5,4	6,2	6,7
Barnevern (F244, 251, 252)	2,3	2,4	2,1	3,2	3,3
Sosialtjeneste (F242, 243, 281)	3,6	3,1	2,6	2,8	4,0
Sum sentrale tjenesteområder	96,6	90,5	94,8	94,9	90,8
Fys.planl./kult.minne/natur/nærmiljø (F301, 302, 303, 335, 360, 365)	1,3	1,3	1,3	1,0	1,3
Kultur (F231, 370, 373, 375, 377, 380, 381, 383, 385, 386)	3,1	2,9	2,9	3,0	4,4
Kirke (F390, 393)	1,1	1,0	1,0	1,1	0,9
Samferdsel (F330, 332)	2,7	2,4	3,1	2,0	1,7
Brann og ulykkesvern (F338, 339)	1,9	2,1	2,0	1,6	1,4
Sum andre områder	10,1	9,7	10,3	8,7	9,7
Totalt	106,7	100,2	105,1	103,6	100,5

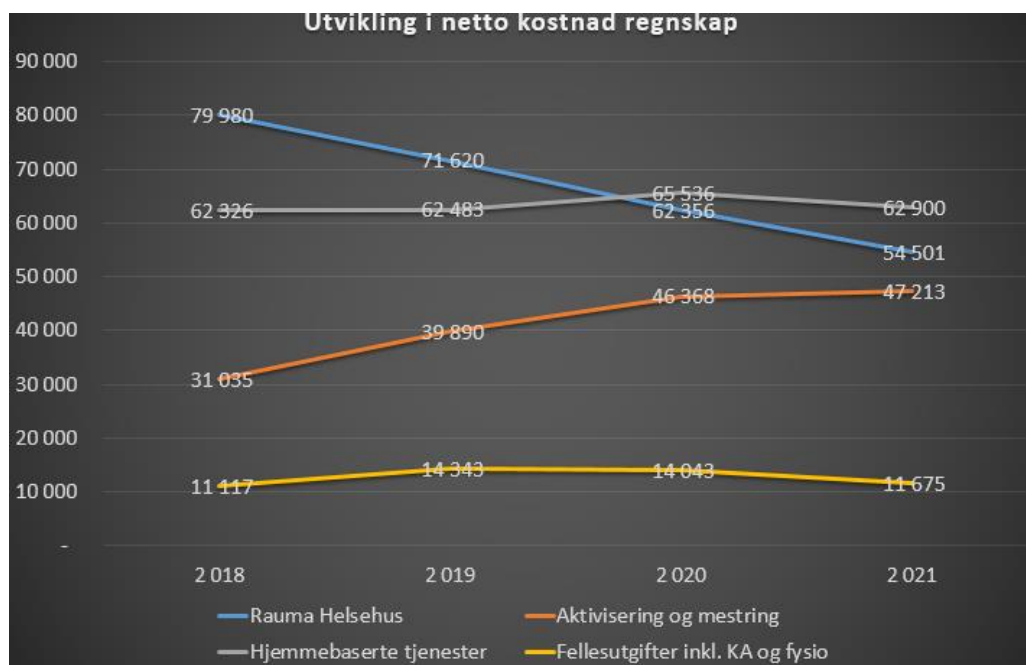
Rauma kommune er 11% dyrere å drive enn en gjennomsnittskommune, pga relativt flere eldre. De utgiftsbehovskorrigerte beregningene for 2021, se tabellen nedenfor, viser at Rauma kommune samlet sett hadde merutgifter på 13 mill. kroner i forhold til kommunens «normerte utgiftsnivå» på sentrale tjenesteområder i 2020. Tilsvarende tall for 2020 var 30,8 mill. Vi har fortsatt et stykke veg å gå, men utviklingen fra 2020 viser at det er gjort betydelige omstillingsgrep i kommunens drift. Dette gjelder særlig for området Pleie og omsorg.

I denne beregningen er det altså tatt hensyn til at Rauma kommune har et høyere beregnet utgiftsnivå enn «gjennomsnittskommunen». Merk at oversikten er avgrenset til de sentrale tjenesteområdene som inngår i inntektssystemet. Tallene påvirkes av at helse- og omsorgssektoren fortsatt har et kostnadsnivå som er 15,8 mill. høyere enn normert og inntektsjustert nivå. Det er gjort tiltak i tjenesteområdet som først vil gi seg utslag i tallene for 2022, så det er grunn til å forvente at avstanden til normert og inntektsjustert nivå vil være ytterligere redusert for 2022. Det er også grunn til å merke seg at barnehage har et stadig økende merforbruk sammenlignet med normert nivå. Her har merforbruket økt fra 1,7 mill. i 2019 til 7,8 mill. i 2021. Dersom man ser bort fra Helse og omsorg og Barnehage, har de øvrige tjenesteområdene et kostnadsnivå som er 10,6 mill. lavere enn normert og inntektsjustert nivå.

KOSTRA- og effektivitetsanalyse Rauma kommune 2021. Kilde: KOSTRA/KDD, beregninger ved TF

	Beregnet utgiftsbehov 2021	Netto driftsutgifter 2021			Mer-/mindreforbruk sammenlignet med		
		Rauma kommune	Lands-gjennomsnitt	Rauma "normert nivå"	Lands-gjennomsnittet	"Normert nivå"	«Normert og inntektsjust. nivå»
		kr pr innb	kr pr innb	kr pr innb	Mill. kr	Mill. kr	Mill. kr
Barnehage	0,8983	9 819	9 702	8 715	0,8	7,8	7,8
Administrasjon	1,0720	6 220	5 165	5 537	7,4	4,8	4,8
Landbruk	2,7157	283	117	319	1,2	-0,3	-0,3
Grunnskole	1,0516	15 320	15 141	15 922	1,3	-4,2	-4,2
Pleie og omsorg	1,3312	31 115	21 682	28 862	66,2	15,8	15,8
Kommunehelse	1,1778	4 023	4 502	5 302	-3,4	-9,0	-9,0
Barnevern	0,8226	1 585	2 228	1 833	-4,5	-1,7	-1,7
Sosialtjeneste	0,7095	1 923	2 743	1 946	-5,8	-0,2	-0,2
Sum	1,1094				63,2	13,0	13,0

Merforbruket i forhold til normert er redusert med over 20 millioner siden 2020. Besparelses-tiltakene gjennomført til nå har hatt stor effekt i form av reduserte kostnader til institusjonsdrift, der vi nå ligger under normert. Det er innenfor hjemmebasert omsorg vi nå har et høyere kostnadsnivå. Reduksjon i antall heldøgns plasser i Snarveien i 2022, vil ha effekt i hjemmebasert omsorg i 2023.

	Mer-/mindreforbruk 2021 (mill. kr) sammenlignet med		
	Lands- gjennomsnittet	"Normert nivå"	"Normert og inntektsjustert nivå"
Barnehage (F201, 211, 221)	0,8	7,8	7,8
201 Barnehage	0,3	6,2	6,2
211 Styrket tilbud til førskolebarn	2,1	2,7	2,7
221 Barnehagelokaler og skyss	-1,6	-1,1	-1,1
Administrasjon og styring (F100, 110, 120, 121, 130)	7,4	4,8	4,8
100 Politisk styring	0,8	0,6	0,6
110 Kontroll og revisjon	1,0	1,0	1,0
120 Administrasjon	6,7	4,8	4,8
121 Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen	-0,8	-1,0	-1,0
130 Administrasjonslokaler	-0,3	-0,5	-0,5
Landbruk (F329)	1,2	-0,3	-0,3
329 Landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikling	1,2	-0,3	-0,3
Grunnskole (F202, 215, 222, 223)	1,3	-4,2	-4,2
202 Grunnskole	2,8	-1,5	-1,5
215 Skolefritidstilbud	-0,8	-1,0	-1,0
222 Skolelokaler	-1,9	-2,9	-2,9
223 Skoleskyss	1,2	1,1	1,1
Pleie og omsorg (F234, 253, 254, 261)	66,2	15,8	15,8
234 Aktivisering eldre og funksjonshemmede	-2,3	-4,8	-4,8
253 Helse- og omsorgstjenester i institusjon	11,5	-6,9	-6,9
254 Helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende	47,3	20,5	20,5
261 Institusjonslokaler	9,7	7,1	7,1
Kommunehelse (F232, 233, 241)	-3,4	-9,0	-9,0
232 Helsestasjons- og skolehelsetjeneste	-0,7	-1,7	-1,7
233 Annet forebyggende helsearbeid	-5,3	-6,5	-6,5
241 Diagnose, behandling, habilitering og rehabilitering	2,6	-0,8	-0,8
Barnevern (F244, 251, 252)	-4,5	-1,7	-1,7
244 Barneverntjeneste	-1,9	-1,0	-1,0
251 Barneverntiltak når barnet ikke er plassert av barnevernet	0,7	1,0	1,0
252 Barneverntiltak når barnet er plassert av barnevernet	-3,2	-1,8	-1,8
Sosialtjeneste (F242, 243, 281)	-5,8	-0,2	-0,2
242 Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid	0,2	2,4	2,4
243 Tilbud til personer med rusproblemer	-2,5	-1,5	-1,5
281 Ytelse til livsopphold	-3,5	-1,1	-1,1

Når det gjelder områdene utenfor inntektssystemet viser tabellen under at vi blant annet bruker mye på samferdsel og brann og ulykkesvern, og mindre på kultur. Vi bruker vesentlig mer enn gjennomsnittskommunen til drift av kommunale veier (bla gatelys og vedlikehold), og på brannvesen. Vi har også vedlikeholdsansvar for et stort antall kirker.

Ressursbruk på andre utvalgte områder. Rauma kommune 2021. Kilde: KOSTRA, beregninger ved TF

	Netto driftsutgifter 2021 (kr per innb.)		Mer-/mindreforbruk 2021 (mill. kr) sammenlignet med	
	Rauma	Landet	Landsgjennomsnittet	«Normert nivå»
Fys.planl./kult.minne/natur/nærmiljø	960	927	0,2	-0,5
Kultur	2 136	2 895	-5,3	-7,6
Kirke	756	626	0,9	0,4
Samferdsel	2 252	1 207	7,3	6,4
Brann og ulykkesvern	1 439	946	3,5	2,7
Sum	7 542	6 601	6,6	1,5

De finansielle nøkkeltallene viser en forbedring av hovedstørrelsene brutto og netto driftsresultat. Det er gjennomført en rekke større investeringer i Rauma kommune de senere årene, og som følge av et stigende rentenivå må vi forvente at våre finansutgifter vil øke i åra som kommer.

Sentrale finansielle nøkkeltall. I prosent av brutto driftsinntekter. Kilde: SSB

	Rauma			K-gr. 1	Landet
	2019	2020	2021	2021	2021
Brutto driftsresultat	-3,3	-6,7	-0,6	3,0	2,9
Netto driftsresultat	-1,5	-5,7	0,3	3,6	4,3
Finansutgifter	3,4	5,1	4,6	4,5	4,3
Disposisjonsfond	3,1	3,0	0,7	11,2	13,4
Netto lånegjeld	96,3	105,2	110,3	96,4	87,3

Tabellene over illustrerer godt at bruk av midler på ett tjenesteområde innebærer mindre midler til et annet tjenesteområde. Tilsvarende vil økte investeringer som regel gi økte finansutgifter og færre midler til fordeling til drift.

I tillegg til denne KOSTRA- og effektivitetsanalysen utarbeider Telemarksforskning også en analyse over konsekvenser av de forestående demografiske endringene.

Tabellen under viser prognose for befolkningsutvikling i Rauma de neste fire åra. Tabellen viser at antall innbyggere i aldersgruppen 80-89 øker med 64 personer (20%) i perioden. Det er også grunn til å merke seg at antall barn i aldersgruppen 0-5 år er ventet å gå ned med 40 barn de neste fire åra.

Befolkningsframskrivninger, Rauma kommune 2022-2026. Alt. M. Kilde: SSB

	2022	2023	2024	2025	2026
0-5 år	412	396	371	370	372
6-15 år	838	833	850	831	816
16-66 år	4 284	4 280	4 279	4 281	4 267
67-79 år	1 062	1 074	1 071	1 060	1 049
80-89 år	328	341	353	368	392
90 år og eldre	95	93	85	86	90
Totalt	7 019	7 017	7 009	6 996	6 986
0-66 år	5 534	5 509	5 500	5 482	5 455
67 år og eldre	1 485	1 508	1 509	1 514	1 531

Den demografiske utviklingen får selvsagt betydning for behovet for kommunale tjenester og må tas høyde for i tjenstedimensjoneringen og i økonomiplanen. De økonomiske konsekvensene for de ulike tjenestene har Telemarksforskning beregnet slik:

Demografikostnader 2023-2026. SSB alt. M. Rauma kommune. Faste mill. 2022-kr.
Frie inntekter. Kilde: SSB/TBU/beregninger ved TF

	2023	2024	2025	2026	2023-2026
Barnehage	-2,1	-5,8	0,1	0,4	-7,4
Grunnskole	-0,7	2,3	-2,6	-2,0	-3,0
Pleie og omsorg	1,9	-0,9	2,3	4,7	7,9
Kommunehelse	0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0
Barnevern	-0,3	-0,2	-0,2	-0,2	-0,8
Sosialtjeneste	0,0	0,1	0,0	0,0	0,2
Sum	-1,0	-4,5	-0,5	2,9	-3,1

I perioden anslås Rauma kommune å få reduserte demografikostnader på om lag 3,1 millioner kroner. Ressursbruken til barnehage må reduseres med 7,4 millioner kroner dersom vi skal frigjøre tilstrekkelig med ressurser til å finansiere økt tjenestebehov i pleie og omsorg (7,9 mill.) i perioden.

Det er grunn til å merke seg at den demografiske utviklingen samlet sett gir reduserte behov i kommunen og dermed tilsvarende lavere overføring fra staten til kommunen. Dette stiller høye krav til kommunens egen evne til omstilling.

Omstillingsbehov drift for 2023-2026

- Inndekning av akkumulert underskudd innen utgangen av 2025
- Omstilling av kommunal ressursbruk på grunn av synkende fremtidig barnetall og økning i antall eldre
- Omstilling i pleie- og omsorgstjenesten som følge av at tjenesten fortsatt har et driftsnivå som overskrider vedtatte budsjettammer, og nasjonal kostnads-norm. I denne planen vektlegges tiltak innen hjemmebasert omsorg med fokus på organisering av oppdragene og tjenesten, effektivisering av rutiner, økt ansikt-til-ansikt tid (ATA), samt økt bruk av velferdsteknologi som kan redusere antall oppdrag og kjøring.
- Den største risikoen i økonomiplanen er knyttet til vår evne til å tilpasse tjenestetilbudet til store endring i alderssammensetningen for kommunens innbyggere
- Redusert gjeld i hht finansielt måltall om netto gjeld under 100% av brutto driftsinntekter

2.4 Kommunebarometeret – tilstanden innenfor de kommunale tjenestene

Kommunebarometeret har utviklet seg til å bli en sentral kunnskapsbase for status og sammenligning av de kommunale tjenestene i Norge. Rauma er i Kommunebarometeret 2022 på 174. plass i rangeringen av landets kommuner. Dette er en forbedring på 6 plasser siden 2021.

Tabellen nedenfor oppsummer Kommunebarometerets rangering av de viktigste kommunale tjenestene i forhold til andre kommuner, samt utviklingen som har vært fra 2012 og fram til i dag. Når det gjelder økonomi har kommunen vært rangert blant de svakeste de siste åra. Kommunen har fortsatt ikke økonomisk buffer i disposisjonsfond. Tabellen viser rangeringen på Kommunebarometeret for de ulike tjenestene for Rauma kommune i perioden 2012 til 2022. Våre best rangerte tjenester i barometeret er vann og avløp, miljø og ressurser, grunnskole og sosial. Det vises til strategien for hvert av tjenesteområdene for ytterligere vurdering av utviklingen av indikatorene.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Totaltabellen - justert for økonomiske forutsetninger	263	315	201	234	205	281	323	211	184	180	174
Grunnskole	46	52	76	65	39	146	114	196	160	65	78
Pleie og omsorg	309	243	214	317	197	397	274	184	124	78	183
Barnevern	398	407	376	317	203	169	347	149	218	279	331
Barnehage	387	365	336	394	398	389	370	244	276	207	195
Helse	320	251	143	96	126	220	367	274	247	57	115
Sosial	283	313	232	297	270	74	177	174	15	330	95
Kultur	226	238	246	240	242	304	295	215	188	192	255
Miljø og ressurser	51	13	197	73	256	152	113	165	120	59	69
Saksbehandling	361	379	100	213		43	42	233	239	88	166
Vann og avløp	60	38	311	201	164	272	125	99	38	35	34
Økonomi	267	229	260	316	404	393	423	373	360	326	305
Kostnadsnivå	8	20	21	193	147	78	81	48	259	182	165

2.5 Styrker og svakheter – muligheter og trusler

Gjennomgang av status og utfordringer oppsummeres i nedenforstående SWOT:

Styrker nåtid	Muligheter framtid
- Åndalsnes – attraktiv småby og reisemål - Variert og godt lokalt næringsliv - Gode fysiske rammebetingelser for kommunens tjenesteområder - Kommunens visjon er eid av alle	- Innovasjon og fornyelse - Fortsette regional integrasjon selv om Rauma forblir egen kommune - Stort potensiale for utvikling av naturbasert reiseliv - Utnyttelse av Åndalsnes sentrale plassering i næringssammenheng - Næringsliv og kommune har godt grunnlag for bærekraftig utvikling
Svakhet nåtid	Trusler framtid
- For høgt kommunalt driftsnivå - Manglende bufferfond til å møte uforutsette økonomiske utfordringer - Krevende å rekruttere rett og tilstrekkelig kompetanse - Krevende demografisk utvikling	- Manglende kapasitet til å prioritere videre satsing på nærings- og samfunnsutvikling - Mislykkes med å ta grep som gir varige reduksjoner i driftsnivået og som tilpasser kommunens tjenester til demografiske endringer - Manglende evne som mellomstor kommune til å håndtere økte forventninger og brukerkrav - Manglende evne til å iverksette tiltak for oppfølging av kommunens klima- og miljøplan

3 Handlingsplan for Raumasamfunnet

- Ny samfunnsplan for perioden 2019-2030 ble vedtatt i desember 2018. Handlingsplanen bygger på mål og strategier vedtatt her
- På grunn av grensejusteringen er målet om befolkningsvekst justert ned
- Strategiene dreier seg om områdene
- a) Samferdsel og regionale ambisjoner
- b) Tilflytting og attraktivitet
- c) Næringsliv og arbeidsplasser
- d) Lokal samfunnsutvikling og lokaldemokrati
- e) Miljø og folkehelse

I denne handlingsplanen har vi vektlagt det siste. Det er utarbeidet et eget klimabudsjett som vedlegg til planen.

3.1 Utgangspunkt

Samfunnsplanens handlingsprogram tar utgangspunkt i målsettingene og satsingsområdene i samfunnsplanen:

- 200 nye innbyggere
- 200 nye arbeidsplasser
- 200 nye boliger

3.2 Mål for samfunnsutviklingen

Utvikling innbyggere:

	2021	Mål årlig vekst	Mål 2030
Innbyggere	7019	27	7300

Tabellen viser antall innbyggere ved inngangen til planperioden og nødvendig årlig vekst for at Rauma skal nå målsettingen om 200 flere innbyggere i 2030. Fra 2021 til 2022 hadde Rauma en befolkningsnedgang på 7 personer. Målsettingen på 7 300 innbyggere er nedjustert i hht grensejusteringen, men fortsatt ambisiøst med 313 flere innbyggere enn det som forventes i den høyeste vekstprognosen til SSB.

Utvikling arbeidsplasser:

	2021	Mål årlig vekst	Mål 2030
Lokale arbeidsplasser	3302	22	3567

Tabellen viser antall arbeidsplasser i Rauma i 2021 og målet for årlig vekst dersom Rauma skal nå målet om 200 flere arbeidsplasser i 2030.

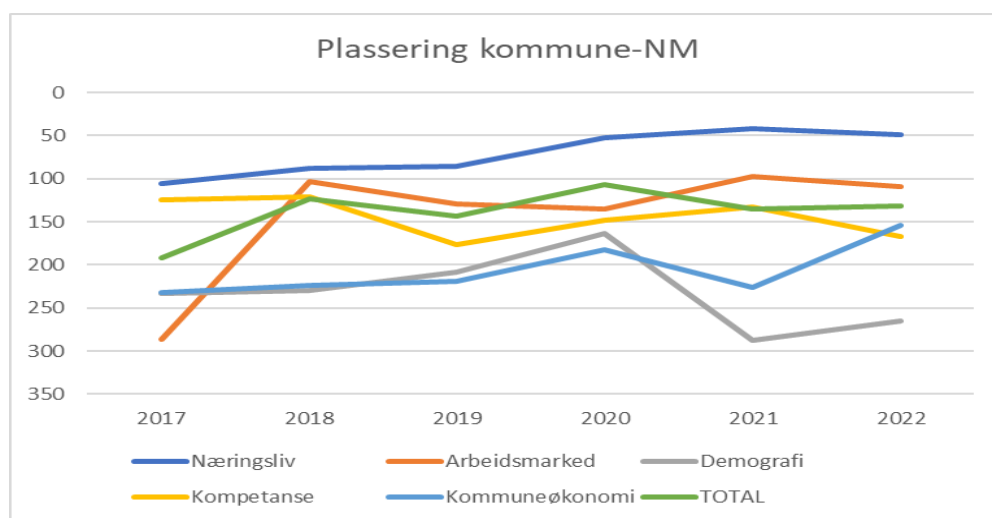
Utvikling boligbygging:

	2021	Mål årlig vekst	Mål 2030
Fullførte boliger	17	17	200

Antall fullførte boliger i 2021 var 17, mot 5 boliger året før. Kommunen trenger 17 nye boliger hvert år i planperioden for å nå målet om 200 nye i perioden 2019-2030.

3.3 Kommune-NM

Kommune-NM rangerer kommunene årlig etter attraktivitet og lokal vekstkraft basert på forhold ved næringsliv, arbeidsmarked, demografi, kompetanse og kommunal økonomi. Kunnskapsbasen gir gode indikasjoner på utviklinga for den enkelte kommune, men også den relative utviklinga i forhold til øvrige kommuner.

Rauma plasserte seg på en 132.-plass i rangeringen i 2022. Rauma er rangert på 12. plass blant kommunene i Møre og Romsdal. I 2021 var plasseringen nr. 135 blant landets kommuner. Vi har best resultat på parameteren Næringsliv, og dårligst resultat på parameteren Demografi.

3.4 Utfordringer

Raumasamfunnet må møte de demografiske utfordringene i åra som kommer på en offensiv måte. Det må innebære en kontinuerlig utvikling av det kommunale tjenestetilbudet slik at vi kan opprettholde et tilbud tilpasset kommunens ressurser og innbyggernes behov. Vi må opprettholde vår rolle som bidragsyter i samfunnsutviklingen, slik at næringslivet får gode vilkår for vekst og utvikling. Arbeidet mot FNs bærekraftsmål må løftes høyere på agendaen og kommunen må gjøre sitt til forbedret klima og miljø. Kommunens klima- og miljøplan vil være et godt utgangspunkt for et arbeid som må ha stor oppmerksomhet i åra som kommer. Folkehelsearbeidet er en grunnstein i kommunen sitt arbeid for å legge til rette for at folk blir i stand til å bo og leve godt i egen bolig så lenge som mulig.

Følgende hovedstrategier er lagt til grunn:

1. Å skape et lokalsamfunn som internt og eksternt oppleves attraktivt og dynamisk. Dette er nødvendig for å holde på og tiltrekke seg både ungdom, arbeidskraft og kapital. Her har vi mye å bygge videre på og utvikle. Det inkluderer videreutvikling av Åndalsnes som småby og Tindehovedstad, kulturtilbud, reiselivssatsingen og gode kommunale tjenester.
2. Å fortsatt beholde et eget næringsliv med høy egendekning av arbeidsplasser. Rauma har høy arbeidsplassdekning og det er viktig at kommunen kan være en god tilrettelegger og medspiller for det private næringslivet. Jobben må i hovedsak skje gjennom vårt eierskap i innovasjonsselskapet Nordveggen AS og i samarbeid med de partnere og bedrifter som deltar der. Kommunen er involvert i etableringen av Innovasjonssenteret og i Romsdalen AS som også, hver på sin måte, vil bidra til vekst og utvikling av lokale arbeidsplasser.
3. Å øke den regionale integrasjon og det regionale samarbeidet. Et kommunesamfunn med vel 7.000 innbyggere har best forutsetninger dersom det er i tett integrasjon med sine regionale omgivelser og aktører. Samferdsel en viktig faktor for å korte reisetida til Molde- og Ålesundsregionen. Tresfjordbrua har korta ned reisetida til Ålesund. To ferger over Langfjorden har forbedret forbindelsen til Molde, men fergefri forbindelse mot Molde over Langfjorden er fortsatt det viktigste tiltaket for å styrke Raumas tilknytning til den øvrige Romsdalsregionen.
4. Å utarbeide klima og miljøplan som grunnlag for et systematisk og målrettet klimaarbeid. Her må også Rauma gjøre sin del av jobben dersom verdenssamfunnet skal lykkes med å løse det som er vår store, felles utfordring.

3.5 Handlingsplan Raumasamfunnet 2023-2026

Handlingsplana for Samfunnsplanen 2019-2030 konsentrerer seg i den neste 4-årsperiode om samferdsel og regionale ambisjoner, tilflytting, attraktivitet og arbeidsplasser, utvikling av lokalsamfunnet og lokaldemokrati samt miljø og folkehelse.

Samferdsel og regionale ambisjoner

Rauma kommune skal jobbe aktivt for utbedring av samferdselsløsninger som knytter kommunen tettere til den øvrige Romsdalsregionen. Fergefri forbindelse over Langfjorden er det største enkelttiltaket for å nå en større bo og arbeidsmarkedsregion. Rauma kommune vil også samarbeide med de øvrige kommunene i Romsdalsregionen på områder hvor samarbeid vil styrke kvaliteten på kommunenes tjenestetilbud.

Tilflytting og attraktivitet

Rauma kommune ønsker å bidra til et samarbeid med næringslivet for å synliggjøre jobb- og fritidsmuligheter i kommunen. Kommunen vil også bidra til å vise mulighetene til å finne bolig i kommunen. Kommunen har en ambisjon om å utvikle et bredere tilbud til barn og unge.

Næringsliv og arbeidsplasser

Kommunen skal være en aktiv tilrettelegger for kommunens næringsliv. Rauma har et stort potensial til å utvikle et naturbasert reiseliv som skape store verdier for lokalsamfunnet.

Lokal samfunnsutvikling og lokaldemokrati

Det er gjort store investeringer i samfunnsutvikling og i perioden handler det i større grad om at privat aktører må bruke dette som grunnlag for videre vekst. Rauma kommunale kraftfond vil være kommunens virkemiddel i arbeidet. Rauma kommune har som mål å ha forutsigbare tjenester til sine innbyggere. For å styrke lokaldemokratiet er det sentralt med god brukermedvirkning, god rekruttering til kommunestyret og god dialog.

Miljø og folkehelse

Profilen som Rauma har bygd opp som naturgledekommune kan forsterkes ved å øke fokus på folkehelse, miljø og bærekraft. Det er avgjørende at veksten i reiselivsbransjen skjer på en måte som er bærekraftig både miljømessig, sosialt og økonomisk. Sammen med de andre kommunene i Møre og Romsdal deltar Rauma i arbeidet med Bærekraftfylket Møre og Romsdal. FN sine bærekraftsmål er en del av samfunns- og arealplanlegginga og dermed kommunens virksomhet. Kommunene i Romsdalsregionen har også etablert et klimanettverk for Romsdal.

4 Mål og endringsbehov inkl. statlige føringer

- Den overordna målstyringa konsentreres til 14 overordna mål fordelt på økonomi, organisasjon, tjenester/brukere og Raumasamfunnet
- I tillegg har tjenesteområdene utarbeidet egne strategier og målsettinger for sitt arbeid på områdene samfunn, tjenestene, organisasjon, økonomi, bærekraft og digitalisering.
- Omstillingsbehovet i perioden er å ta ned driftsnivået med 10 millioner kroner årlig, da vi skal dekke inn et akkumulert underskudd på ca. 40 millioner etter 2022, samt å flytte ressurser fra skole og barnehage der barnetallet faller, til helse og omsorgstjenester der behovet øker. Ved å ta ned driftskostnadene til å dekke inn underskuddet, er vi samtidig i posisjon til å avsette til fond, eller øke andelen egenfinansiering av investeringene i neste periode.
- På målsida står kommunens «økonomiske handlingsregel» om 1,75 % netto driftsresultat sentralt.
- Det er innen hjemmebasert Helse og omsorg at mulighetene for å redusere kostnadsnivået er størst nå. Den demografiske prognosen for barnehageområdet, gjør at det her må planlegges for strukturgrep, og det samme med skoleområdet.

4.1 Regjeringens kommuneopplegg for 2023

Regjeringens forslag til statsbudsjett ble lagt fram 6. oktober. I kommuneopplegget anslås ingen realvekst i de frie inntekter for kommunene for 2023. Kostnaden med demografivekst tar hele veksten på 2,6 mrd i frie inntekter. Kompensasjonen for pris og lønnsvekst «Deflatoren» er satt til 3,7%. I denne er prisveksten satt til 3,1% og årslønnsvekst på 4,2% i 2023.

Regjeringen foreslår at den kommunale skattøren for personlige skattytere for 2023 øker fra 10,95% til 11,15%. Det er et styringsmål at skatteinntekter skal utgjøre 40 pst. av de samlede inntektene. Skatteinntekter omfatter her også eiendomsskatt.

	Mrd. kroner	Del av samla inntekter (pst.)	Endring frå 2022 ¹ (pst.)
Frie inntekter	462,4	71,8	3,7
Skatteinntekter	257,9	40,0	0,7
Rammetilskot	204,5	31,7	7,7
Øyremerkte tilskot ²	35,3	5,5	1,8
Gebyr	92,9	14,4	4,3
Meirverdiavgiftskompensasjon	30,2	4,7	4,1
Andre inntekter	23,5	3,7	3,7
Totalt	644,3	100,0	4,1

I statsbudsjettet er frie inntekter for Rauma kommune (ordinær skatt og rammetilskudd) beregnet til 499 mill. kr. Sum frie inntekter anslås etter dette å øke med 3,5 % for Rauma kommune fra 2022.

Rauma	2022	2023
Innbyggertilskudd	184 058	199 149
Utgiftsutjevnenende tilskudd/trekk	43 256	43 544
Korreksjonsordningen for elever i statlige/private skoler	-411	-796
Inntekstgarantitilskudd, netto	-340	-291
Tilskudd til saker med særskilt fordeling	1 575	4 358
Distriktstilskudd Sør-Norge/småkommunetilskudd	5 773	5 980
Distriktstilskudd Nord-Norge	0	0
Veksttilskudd	0	0
Storbytilskudd	0	0
Regionsentertilskudd	0	0
Skjønnstilskudd*	230	1 030
= Sum rammetilskudd (fast del) ved framleggelsen av statsbudsjett	234 141	252 974
Anslag inntekstutjevnenende tilskudd/trekk fra KDD i statsbudsjettet	18 145	15 515
Skatteinntektsanslag fra KDD i statsbudsjettet	214 333	230 574
Endring rammetilskudd etter budsjettssaldering (inkl. tilleggsnummer)	339	
Økning av rammetilskuddet på 300 mill. kr for å dekke økte utgifter til sosialhjelp	276	
Endring rammetilskudd i RNB (inkl. budsjettavtale på Stortinget)	-11 435	
702,45 mill. kr til dekning av vaksinasjonsutgifter	916	
11 mill. kr til forlengelse av kvalifikasjons-programmet	10	
Endring i anslag skatt/inntekstutjevning fra KDD målt mot oppr. anslag	25 881	
= Sum frie inntekter (skatt og rammetilskudd)	482 607	499 063
Oppgavekorrigering	-264	
= Anslag på oppgavekorrigerte frie inntekter	482 344	499 063
*): Eventuelle tildelte skjønnsmidler fra statsforvalteren gjennom året inngår ikke i denne summen		

Anslag prosentvis vekst relativt til fjoråret	3,5 %
Anslag på oppgavekorrigert vekst relativt til fjoråret	16 719

Pris- og lønnsvekstjustering av tjenestekområdenes rammer koster 17,6 millioner.

4.2 Vurdering av endringer i oppgaver og rammer fra Staten

Veksten i kommunesektorens frie inntekter i statsbudsjettet for 2023 er på 2,6 mrd. kroner. Men demografikostnadsveksten er også på 2,6 mrd. Og da er det ingen realvekst igjen.

De viktigste satsingene innenfor de frie inntektene er:

- Makspris i barnehage per måned reduseres med 50 kr til 3000 fra 1. januar. Dette finansieres sammen med helårseffekt av reduksjonen i 2022
- Gratis barnehageplass for 3. barn i barnehage fra 1. august.
- Helårseffekt av 12 timer gratis SFO 1.trinn
- Økt tilskudd til fastlegene. Med den avtalen Rauma kommune har, går disse inntektene til å dekke husleie, hjelpepersonell og administrasjon til drift av legesenter i Rauma kommune. Dette vil bl.a. dekke de økte lisenskostnadene for legene knyttet til Helseplattformen

Annet:

- Opprette 420–630 flere videreutdanningsplasser for barnehagelærere (midler er omdisponert fra tiltak for lærere i skolen)
- Styrke den regionale ordningen for kompetanseutvikling i barnehagen med 60 millioner
- 50 mill. kroner til økt kvalitet i barnehagelærerutdanningen
- Tilskudd til tiltak for å styrke språklig utvikling for minoritetsspråklige barn økes med 45 millioner
- Regjeringen skal utvikle en ny strategi for digital kompetanse og infrastruktur som skal gjelde fra 2023-2030,
- Lærerspesialistordningen avvikles. De som har startet en utdanning kan fullføre denne.
- 25 mill. kr. til tiltak for bedre kvalitet i barnevernet, bla for å styrke ledelsen av tjenestene og veiledningsteam.
- 21 mill. kr. til utvidet tilbud om tverrfaglig helsekartlegging i barnevernet.
- 150 millioner kroner til styrking og utvikling av nye tiltak til psykisk helse og rusfeltet og til helsestasjons- og skolehelsetjenesten, i tillegg til 150 millioner kroner til sjukehusa for å styrke døgnbehandlinga i spesialisthelsetjenesten.
- Regjeringa foreslår å bevilge 328,6 millioner kroner til arbeidet med digital samhandling, helsedata og felles språk
- 412,7 millioner kroner til utbygging av breibånd. Rauma kommune er en del av denne satsingen og har signert kontrakter på utbygging i 2023-24, noe som vil belaste driftsbudsjettet med til sammen 3,4 millioner kroner i egenandel.

Forslag om avvikling av klimasats-ordningen der kommunene får tilskudd til ulike klimatiltak, er uheldig. Her hatt Rauma fått tilskudd til elbil ladere og ROR Innkjøp til en stilling som skal jobbe med klimatiltak knyttet til innkjøp.

En strek i regningen for Rauma kommune er at den effektive grunnrenteskattesatsen for kraftverk øker fra 37 pst. til 45 pst. fra og med inntektsåret 2022. Det svekker Rauma Energi sitt utbyttegrunnlag.

Innføring av grunnrenteskatt på havbruk kan gi økte inntekter.

4.3 Konsekvensjustert økonomiutvikling for perioden 2023-2026

Forutsetninger for budsjettarbeidet 2023:

- Anslag på deflator for 2023 er 3,7 % (hvorav 4,2% i årslønnsvekst og 3,1% prisvekst)

Den generelle pris og lønnsvekst som driftsrammene i Rauma er kompensert for i dette budsjettet er 3,5%.

Konsekvensjustert økonomiplan for hvert tjenesteområde viser en framskriving av driftsnivået i 2022 justert med konsekvenser av vedtatte og gjennomførte tiltak, og endringer som følger av demografi, statens rammer, samt endringer som følger av forpliktende avtaler eller samarbeid.

Videre er kommunestyrets forutsetninger vedtatt i rammesaken lagt til grunn.

Under hvert tjenesteområde-kapittel, vises omstillingsbehovet og den økonomiske konsekvensen av:

- demografi-endringer beregnet av Telemarksforskning i hht behovsindikatorene
- å videreføre dagens drift justert for endringer i innbyggertall innenfor ulike aldersgrupper.
- tiltak vi allerede har iverksatt eller avsluttet
- vedtak som er fattet politisk i kommunen eller staten
- konsekvenser av endringer i interkommunale ordninger
- konsekvenser av endringer i forpliktende avtaler

I inneværende år har kommunen blitt 5,9 millioner rimeligere å drive i henhold til norm:

	2022 (mill. kr)
Barnehage	-3,0
Grunnskole	0,3
Pleie og omsorg	-3,1
Kommunehelse	0,0
Barnevern	-0,2
Sosialtjeneste	0,1
Sum	-5,9

Kilde: Telemarksforskning

I planperioden gir middelprognosen følgende anslag på antall innbyggere i ulike aldersgrupper:

	2022	2023	2024	2025	2026
0-5 år	412	396	371	370	372

6-15 år	838	833	850	831	816
16-66 år	4 284	4 280	4 279	4 281	4 267
67-79 år	1 062	1 074	1 071	1 060	1 049
80-89 år	328	341	353	368	392
90 år og eldre	95	93	85	86	90
Totalt	7 019	7 017	7 009	6 996	6 986
0-66 år	5 534	5 509	5 500	5 482	5 455
67 år og eldre	1 485	1 508	1 509	1 514	1 531

Befolkningsframskrivninger, Rauma kommune. Kilde: SSB.

Dette gir følgende beregnet effekt på frie inntekter/rammer:

	2023	2024	2025	2026	2023-2026
Barnehage	-2,1	-5,8	0,1	0,4	-7,4
Grunnskole	-0,7	2,3	-2,6	-2,0	-3,0
Pleie og omsorg	1,9	-0,9	2,3	4,7	7,9
Kommunehelse	0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0
Barnevern	-0,3	-0,2	-0,2	-0,2	-0,8
Sosialtjeneste	0,0	0,1	0,0	0,0	0,2
Sum	-1,0	-4,5	-0,5	2,9	-3,1

Endring i faste mill. 2022 kr. Kilde: Telemarkforskning

4.4 Mål for den kommunale virksomheten mot 2026

Det er avgjørende å ha en god organisasjon med dyktige og kvalifiserte ansatte som utvikler og leverer de rundt 70 tjenestene som kommunen har ansvar for på en god og effektiv måte. Svært mange av tjenestene er rettet mot enkeltindivider og krever stor grad av brukertilpasning.

Kommunestyret har en viktig rolle i dette når det gjelder prioritering av kommunens økonomiske ressurser inn mot de kommunale tjenestene/funksjoner, samt å gi tydelige politiske mål og føringer for hvordan tjenesteproduksjonen skal foregå.

Totalt er det 14 overordna mål for den kommunale virksomheten

- 4 mål for økonomistyringen
- 4 mål for organisasjonsutviklingen
- 2 mål for tjenesteutvikling
- 4 mål for samfunnsutviklingen

4.5 Mål for økonomi

Utfordringsbildet for det økonomiske området er knyttet til:

- For høye løpende driftsutgifter i forhold til inntektene
- Et høyt gjeldsnivå som reduserer kommunal handlefrihet
- Tilpasning til endring i demografi

Overordna mål	Rauma skal ha en bærekraftig kommunal økonomi			
Mål	Rauma kommune skal gå med overskudd	Ha reserver til å tåle renteøkning og uforutsette hendelser	Netto gjeld i prosent av brutto driftsinntekter skal være under 100%	Driften skal være kostnads-effektiv
Hvordan lykkes	Alle enheter må tilpasse driften til tildelt budsjett-ramme	Sette av til disposisjonsfond	Netto gjeld holdes på et bærekraftig nivå, og gjelden forvaltes effektivt	Kostnader må synliggjøres og sammenlignes i alle tjenester
Hvordan måle	Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter	Netto gjeld i prosent av brutto driftsinntekter	Produksjonsindekser fra TBU
Resultat 2019	-0,9%	1,4% (9,5 mill)	96,3	106,1 (2018 tall)
Resultat 2020	-4,4%	0	105,2	103,7 (2019 tall)
Resultat 2021	0,0%	0,0%	109,8%	106,6 (2020 tall)
Ambisjon 2030	Minimum 1,75 %	30 mill.kr.(4,7%)	75%	Over 110
Resultatmål 2023	3 %	0,0% (avsetning)	105%	110

Målet for netto gjeld er endret i tråd med forslag i nytt økonomireglementet. Netto lånegjeld er brutto gjeld fratrasket ubrukte lånemidler og utlån. Innlemming av Rauma Boliger AS i kommunens ordinære drift vil øke gjelden, men denne er finansiert av husleie.

4.6 Mål for kommuneorganisasjonen

Samfunns- og arbeidslivet er i endring. Globalisering, demografi, individualisering og teknologisk utvikling gjør at evnen til innovasjon og nyskaping vil være sentral for å lykkes.

Utfordringsbildet for kommuneorganisasjonen er mange de nærmeste årene:

- Nye og raske endringer i brukerbehov, kombinert med nødvendig økonomisk omstilling vil utfordre kommuneorganisasjonen. Dette stiller igjen krav til rekruttering og at ansattes kompetanse og evne til fleksibilitet og fornying mobiliseres og utvikles.
- Gode ledere, på alle nivå, er avgjørende for å lykkes når det gjelder økonomistyring, omstilling, ansatte, tjenestene og brukerne
- Ny teknologi er på veg inn på de fleste områder. Velferdsteknologi er ett eksempel på dette, men digitalisering griper inn i innbyggerkontakt og tjenesteproduksjon i stadig større grad, og på flere områder i årene som kommer. Digitalisering bidrar også til at flere oppgaver og funksjoner ikke nødvendigvis trenger å være lokalisert et bestemt sted, eller det kan utføres av andre aktører.
- Sykefraværet har i flere år ligget på et jevnt, men for høyt nivå. De siste årene har det vist noe mer variasjon.

Overordna mål	Rauma kommune skal være en profesjonell og framtidsretta organisasjon å jobbe i			
Mål	God ledelse	Kompetente medarbeidere	Lavt sykefravær	Heltid
Hvordan lykkes	Lederutvikling og lederoppfølging	Rekruttere, utvikle og mobilisere ansattes kompetanse mot oppgavene	Økt innsats og egen satsing på årsakene til sykefraværet	Organisere virksomheten basert på hele stillinger
Hvordan måle	Faktor 5 – Mestrings-orientert ledelse	Faktor 4 – Bruk av kompetanse	Samla sykefravær Visma HRM – BI	Tilsette heiltid av totalt antall tilsette
Resultat 2020	3,6	4,1	8,40 %	50,5 %
Resultat 2021	-	-	11,21%	52,9 %
Mål 2022	4,0	4,3	7,0%	55%
Ambisjon 2023	-	-	7,0 %	57 %

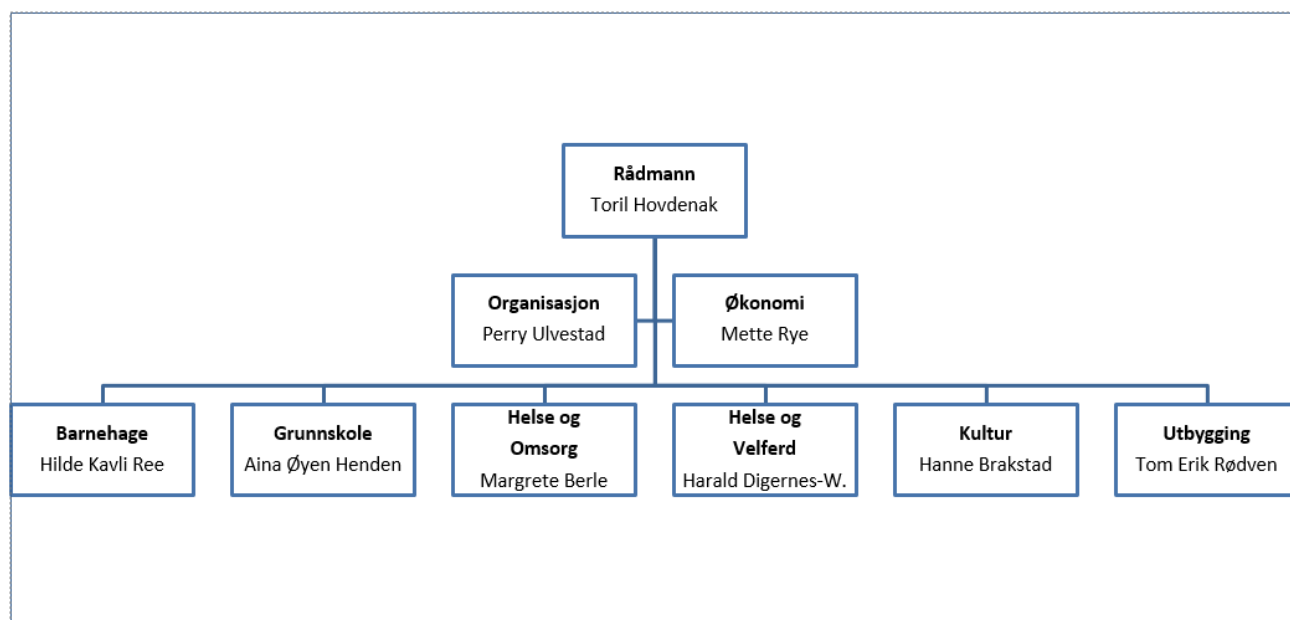
Målene for god ledelse og kompetente medarbeidere er knyttet til kommunens score på den såkalte 10-faktorundersøkelsen. 10-faktor er KS sin medarbeiderundersøkelse og ble gjennomført for første gang i Rauma høsten 2016. Undersøkelsen ble fulgt opp av tilsvarende undersøkelser 2018 og 2020. Ny undersøkelse gjennomføres november 2022. Medarbeiderundersøkelsen blir fulgt opp på tjenesteområda og i avdelingene med egne handlingsplaner.

God ledelse på alle nivå med evne til å mobilisere kompetente medarbeidere til effektiv tjenesteproduksjon i god dialog med brukerne, er et suksesskriterium for den kommunale organisasjonen.

God ledelse er også en helt sentral faktor i arbeidet med å redusere sykefraværet. Arbeidslivssenteret, NAV og BHT er spesielt involvert i oppfølging av tjenesteområder med størst sykefravær. Vi har stort fokus på sykefraværet både i AMU, ledermøte og møter med HTV. I tillegg til den generelle satsinga med oppfølging og innskjerpa rutiner, satser vi i samarbeid med BHT på spissa prosjekt inn mot enkelte avdelinger. IA rådgiverne har også bidratt med å belyse årsakssammenhenger og innsatsområde i forbindelse med egne fagdager for ledere og HTV. HR-rådgiver har som en av sine hovedoppgaver å hjelpe ledene i arbeidet med å redusere sykefraværet.

Tallet på kvinner tilsatt på heltid har en jamn økning de fire siste årene, samtidig som tallet på kvinner som arbeider deltid har gått ned. Det er en målsetting å få flere kvinner over i heiltid gjennom en fleksibel personalpolitikk og med utviding av stillinger. De grep en har gjennomført i Rauma kommune er først og fremst endra arbeidstidsordninger innen turnusyrka, der en bl.a legger til rette for større stillinger. Arbeidsmiljøutvalget har også etablert et eget prosjekt for å utarbeide lokale retningslinjer for heltid i Rauma kommune. I dette arbeidet må en være bevisst at dersom en skal lykkes med å etablere en heltidskultur, må omfanget av den ønska deltida reduseres.

Kommunens overordna struktur med ledere er slik:

4.7 Mål for tjenestene

Utfordringsbildet for de kommunale tjenestene er selvsagt mangfoldig og dels varierende fra tjenesteområde til tjenesteområde. Hvert enkelt tjenesteområde har utarbeidet mål for tjenestene

innenfor hvert av områdene samfunn, tjenestene, organisasjon og økonomi. Disse går fram av vedlagte strategier for hvert av tjenestekområdene.

Det er likevel riktig å fastsette en ambisjon for utvikling av det kommunale tjenestetilbudet på et overordnet nivå. Kommunal Rapport publiserer årlig Kommunebarometeret. 2021-barometeret inkluderer 151 ulike nøkkeltall innenfor 12 forskjellige kategorier. Dette er den bredest sammensatte vurderingen av kommune-Norge som finnes. Det er verdt å merke seg at målingen ikke er en vurdering av om innbyggerne får gode nok tjenester, men om det ser ut til at kommunen har noe å lære. Selv om en av våre tjenester er uendret fra et år til et annet vil kommunen kunne falle på rankingen dersom de øvrige kommunene har forbedret sin tjeneste.

Overordna mål	Rauma kommune skal yte tjenester til sine brukere i samsvar med innbyggernes behov og rettigheter. Tjenestene skal være utført på en kostnadseffektiv måte.	
Mål	Brukerne skal ha tjenester med god kvalitet og effektiv utførelse	Tjenestene skal kontinuerlig utvikles og forbedres
Hvordan lykkes	Økt fokus på brukermedvirkning, gjennomføring av brukerundersøkelser. Kultur for kontinuerlig forbedring i alle ledd.	Gode internkontrollsystemer og kultur for kontinuerlig forbedring. Måle brukertilfredshet gjennom brukerundersøkelser
Hvordan måle	KS' Kommunebarometer, plassering på rangeringen	KS' Kommunebarometer, andel nøkkeltall som er forbedret Brukerundersøkelser.
Status 2021	Plassering 180	41% av nøkkeltallene er forbedret
Status 2022	Plassering 174	42% av nøkkeltallene er forbedret
Resultatmål 2023	Plassering 185	55% av nøkkeltallene er forbedret
Ambisjon 2026	Plassering 155	Minst 60% av nøkkeltallene er forbedret

4.8 Mål for samfunnsutviklingen

Mål for samfunnsutviklingen går fram av Rauma kommunes Samfunnsplan 2019-2030. I tillegg til de absolutte mål som er satt her, er det viktig å følge med på Raumasamfunnets relative utvikling i forhold til samfunnet ellers. En god indikator i forhold til attraktivitet og lokal vekstkraft er NHOs årlige Kommune-NM.

Overordna mål	Rauma kommune skal være attraktiv kommune i vekst			
Mål	Rauma skal ha befolkningsvekst	Rauma skal ha næringsvekst	Rauma skal ha boligvekst	Rauma skal tilhøre den beste halvdel av landets kommuner
Hvordan lykkes	Oppfølging samfunnsplan	Oppfølging samfunnsplan	Oppfølging samfunnsplan	Oppfølging samfunnsplan
Hvordan måle	Årlig befolkningsvekst	Årlig utvikling i arbeidsplasser og pendling	Årlig boligbygging	Rangering i Kommune-NM
Status 2022	7.019	3302	17	132
Ambisjon 2030	7.300*	4.000	200 ekstra	100
Resultatmål 2022	7.080	3.900	17	125
Resultatmål 2023	7.100	3.500	17	120

*SSB sin høyeste vekstprognose for Rauma er på 7146 innbyggere i 2030.

4.9 Klima-mål for kommunen som organisasjon

Klimamål og budsjett er et nytt punkt fra budsjett og økonomiplan 2022-25. Det er forankret i globale mål, jfr FNs bærekraftsmål som skal være styrende for kommunens arbeid (Rauma kommunes visjon i samfunnsplanen). Vi har også en klimalov som krever 40% utslippsreduksjon innen 2030 (referanseår er 1990). Av regionale føringer har vi arbeidet i Bærekraftfylket Møre og Romsdal. Det er også etablert Klimanettverk for Romsdal. Den nye klima- og miljøplanen er under arbeid. Klimabudsjett er et eget vedlegg til budsjett og økonomiplan. Tabellen under er under utvikling og må utfylles i samsvar med ny kunnskap og som et resultat av arbeidet med kommunens klima og miljøplan når denne er vedtatt.

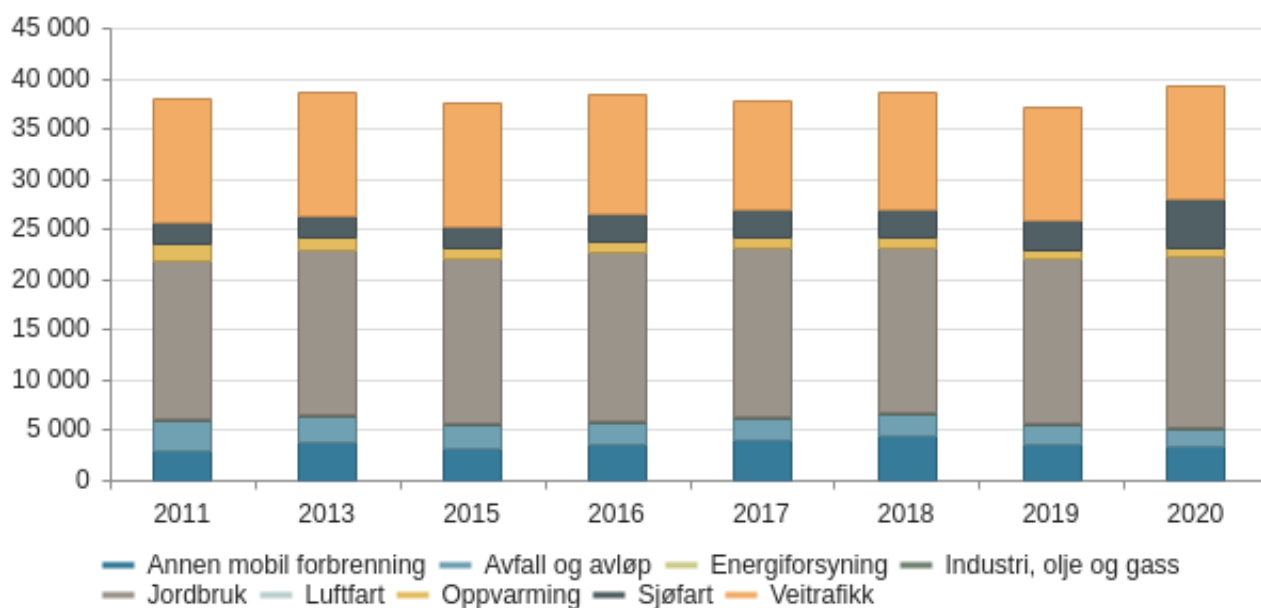
Overordna mål	Rauma kommune skal innfri klimalovens krav *			
Mål*	Bidra til utslippsreduksjoner	Bærekraftige anskaffelser i kommunen	Mer effektiv energibruk	Øke kunnskap om og inspirere til klimatiltak i næringslivet
Hvordan lykkes	Oppfølging samfunnsplan	Gode sirkulære behovsvurderinger	Oppfølging samfunnsplan	Bidra som myndighetsutøver og veilede om miljøtiltak særlig rettet mot de næringer med størst utslipp
Hvordan måle	Tonn CO ² ekvivalenter jfr MD	Andel av anskaffelsene som har miljøkrav der det er relevant	Andel av bilparken (personbiler) som er el-bil	Antall veiledningssaker knyttet til klima/miljø

		eller brukt anskaffelser		
Status 2022	39272,6 tonn (2020 tall) CO ² ekvivalenter		28,8%	
Ambisjon 2030	22778,1 t. CO ² ekv. (- 42% jfr 2020)	100%	100%	
Resultatmål 2023	35306 t. CO ² ekv. (-7% jfr 2020)		35%	

Status for 2020

Årets oppdatering av utslippsdata for Rauma kommune kom 18.01.2022 og behandler Rauma kommune sitt klimagassutslipp for 2020. Utslippsdataen viser, at Rauma kommune økte sitt klimagassutslipp med 5,8% eller svarende til 2182,1 tonn CO₂-ekvivalenter.

Dette betyr at vårt mål om en 40% reduksjon fram mot 2030, har blitt vanskeligere å nå. Vår framskrivning viser nå at vi mangler tiltak tilsvarende en reduksjon på 8558,94 (tonn CO₂-ekvivalenter) mot tidligere 3950 (tonn CO₂-ekvivalenter), for å nå målet om å redusere klimagassutslippet med 40 % i perioden 2009 – 2030

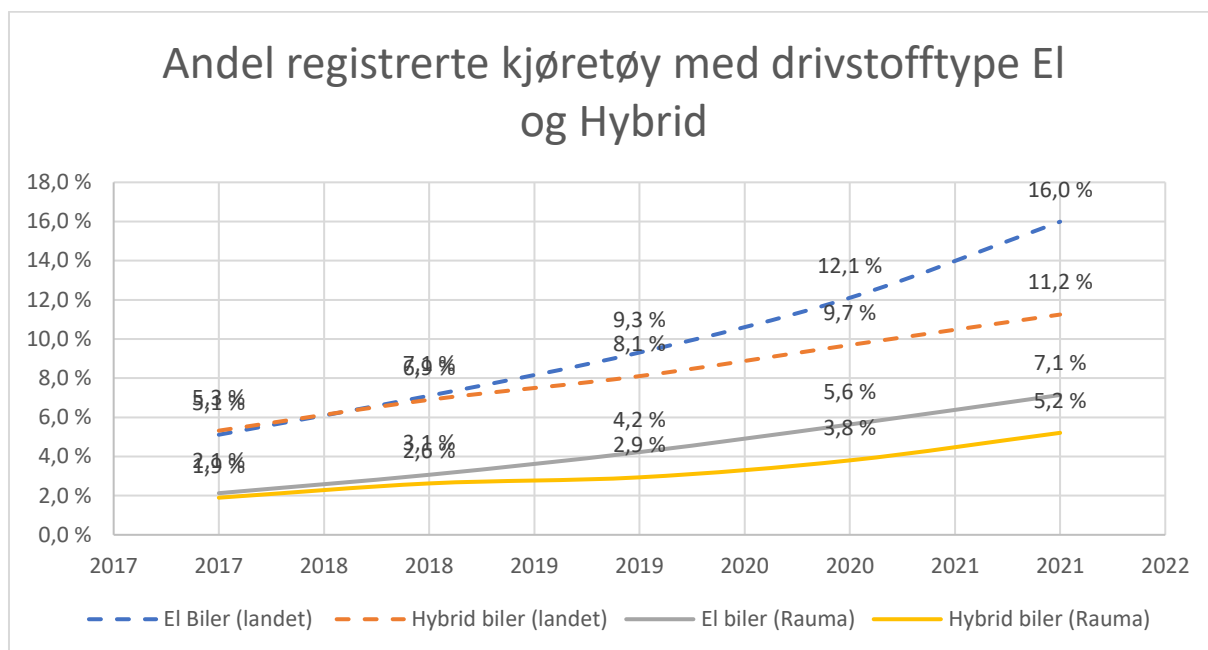
Figur 1 - utslipp av klimagasser i tonn CO2-ekvivalenter

Fokuspunkt 2022

For klimabudsjettet 2022 har vi hatt fokus på optimalisering av Rauma kommune sin bilpark, et fokus vi jobber videre med i hele planperioden. Som rapportert i andre tertial, har kommunen lyktes med en reduksjon på 42% av drivstofforbruket i Hjemmebasert omsorg (HBO). Denne reduksjon kan blant annet tilskrives en omstillingsprosess til fossilfrie kjøretøyer. HBO har pr. 1.9 28,5% El-biler i porteføljen og dette tall vil stige til 52% innen utgangen av 2022.

Det høye tempoet i omstilling til fossilfrie kjøretøyer som organisasjonen Rauma kommune har, avspeiler seg i sammensetningen av personbilparken for Rauma samfunnet. Der elbiler utgjør 7,1%

av personbilparken i Rauma i 2021, utgjør elbilen 16 % av Norges samlede personbilpark. Det er stor diskrepans mellom Rauma og resten av landet. Kommunen må på sikt initiere tiltak, som kan fasiliteter og forsere denne omstillingsprosessen. Selv om markedet for elbiler utfordrende og statsbudsjettet legger opptil mindre subsidiering av denne bilistgruppe, er vår alt annet likt forventning en «Catch up» effekt og budsjetterer i referanse bane.

Figur 2 - Andel registrerte kjøretøy med drivstofftype El og Hybrid (Rauma og landet) kilde SSB

4.9.1 Tiltaksanalyse for Rauma kommunen Planperioden 2023 - 2026

I følgende avsnitt presenteres de klimatiltak, som er lagt inn i planperioden.

4.9.2 Referansebane

Klimatiltak	Kostnad 2023	Totalkostnad 2023-2026	Sektor	Kilde	Reduksjon CO2 2022	Reduksjon 2023	Reduksjon 2024	Reduksjon 2025	Reduksjon 2026	Langsiktig reduksjon
Økt andel El biler i personbilparken	0	0	Veitrafikk	Personbiler	126,6	214,9	325,2	463,1	678,6	815,7
Sum	0	0			126,6	214,9	325,2	463,1	678,6	815,7

4.9.3 Tiltak Direkte utslipp Rauma organisasjon

Klimatiltak	Kostnad 2023	Totalkostnad 2023-2026	Sektor	Kilde	Reduksjon 2022	Reduksjon 2023	Reduksjon 2024	Reduksjon 2025	Reduksjon 2026	Langsiktig reduksjon
Innkjøp av robotklippere	0	0	Annen mobil forbranning	Dieseldrevne motorredskaper	Ikke definert					
Miljøkrav til renovasjon, skyss/taxi operatører i kommunen	0	0	Annen mobil forbranning	Dieseldrevne motorredskaper	0,0	10,0	40,0	67,0	91,3	150,6
Omstilling til utslippsfrie biler i kommunen og organisasjonen	0	0	Annen mobil forbranning	Dieseldrevne motorredskaper	0,0	7,0	15,8	26,7	40,4	105,5
Informere og veilede om tiltak som reduserer klimagassutslipp.	0	0	Jordbruk	Jordbruk	15,8	38,9	88,6	195,4	425,1	1 980,7

Landstrøma nlegg Tindekaia	0	0	Sjøfart	Cruiseskip	0,0	933,0	933,0	933,0	933,0	933,0
Optimering av Kjøring HBO/kommunen	100	100	Veitrafikk	Personbiler	28,0	37,0	37,0	37,0	37,0	37,0
Rauma kommunes bilpark omstilling til fossilfri	2 400	2 400	Veitrafikk	Personbiler	43,9	59,8	72,5	80,7	87,2	103,0
Sum	2 500	2 500			87,7	1 085,7	1 186,9	1 339,8	1 614,0	3 309,8

4.9.4 Private tiltak

Klimatiltak	Kostnad 2023	Totalkostnad 2023-2026	Sektor	Kilde	Reduksjon 2022	Reduksjon 2023	Reduksjon 2024	Reduksjon 2025	Reduksjon 2026	Langsiktig reduksjon
Biogass anlegg	0	0	Jordbruk	Biologisk behandling av avfall	0,0	0,0	0,0	0,0	471,6	771,6
Redusere klimagassutslippene fra passasjerferger	0	0	Sjøfart	Passasjerer	193,0	1 093,0	1 093,0	1 093,0	1 093,0	1 093,0
Sum	0	0			193,0	1 093,0	1 093,0	1 093,0	1 564,6	1 864,6

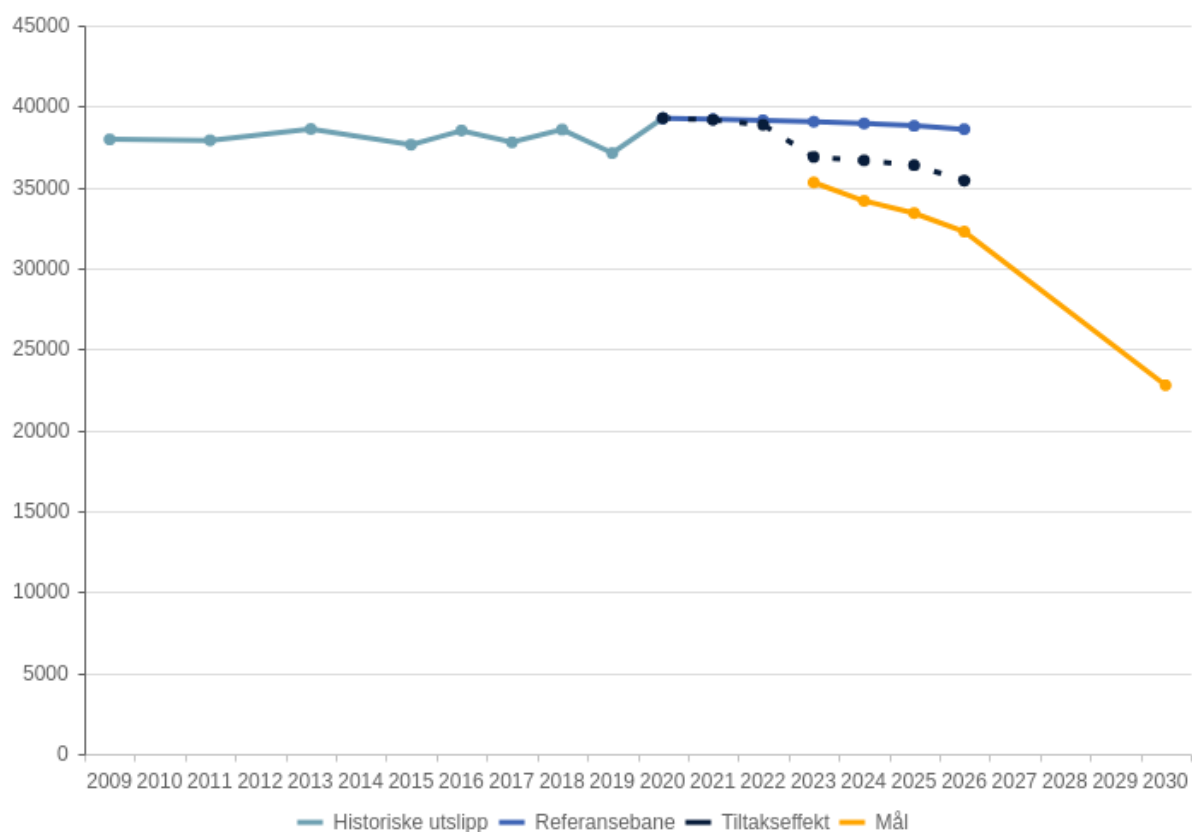
Oppsummering

Med utgangspunkt i ovenstående tiltak har vi med diverse beregningsmodeller forsøkt å komme med et kvalifisert anslag på hvor langt vi som kommune er fra målet. Til disse beregninger knytter det seg vesentlig usikkerheter da vi må gjøre forutsetningene på noen grunnleggende variabler som størrelse på utslippsreduksjoner og tidspunkt for gjennomføring av tiltak, samt endringer i for eksempel aktivitetsnivå eller teknologi som følge av innførte tiltak og virkemidler. Det er faglig utfordrende å anslå styringseffektiviteten av tiltak og virkemidler. Derfor må effekten behandles som et grovt anslag og ingen direkte fasit. Resultatet er at kommunen, med de prosjekter og tiltak vi kjenner til

kan oppnå en Klimagass reduksjon på – 5989,3 (tonn CO₂-ekvivalenter) fram mot 2030¹. Det betyr å vi stadig mangler å finne tiltak, som svare til en reduksjon på – 10505,3 (tonn CO₂-ekvivalenter) for å nå målet om å redusere klimagass utslippet med 40 % i perioden 2009 – 2030.

Med andre ord må Rauma som samfunn og kommunen som organisasjon fortsatt komme opp med nye og kanskje mer radikale tiltak for å nå målet om 40% reduksjon innen 2030

4.10 Klimagassutslipp (graf)

Figur 3 - Grafen viser utslipp av klimagasser i tonn CO₂-ekvivalenter. Historiske utslipp er hentet fra Miljødirektoratet. Du ser Rauma kommunens referansebane og i tillegg effekten av klimatiltakene i den stiplede linjen.

5 Driftsbudsjett 2023-2026 inkl. tiltak og forpliktende plan for inndekning av tidligere års underskudd

5.1 Plan for rammer og inndekning

	Oppr. vedtak	Økoplan	Økoplan	Økoplan	Økoplan
	2022	2023	2024	2025	2026
Skatt og rammeinntekt i statsbudsjettet	470 221	499 062	499 062	499 062	499 062
Frie inntekter inkl. eiendomsskatt	506 421	538 212	539 212	538 212	539 212
Sum spesielle poster/korrigeringer	2 903	0	0	0	0
Sum driftsinntekter	509 324	538 212	539 212	538 212	539 212
Netto Finansutgifter	-32 128	-40 670	-46 071	-45 835	-47 075
TIL FORDELING	477 196	497 542	493 141	492 377	492 137
Fordelt	Oppr. vedtak	Økoplan	Økoplan	Økoplan	Økoplan
	2022	2023	2024	2025	2026
POLITISK STYRING OG KONTROLLORGANER	-4 758	-5 132	-4 925	-5 132	-4 925
ADM. INKL. KRAFTSALG	-28 120	-38 005	-38 005	-39 040	-38 005
KIRKEN	-5 419	-5 609	-5 609	-5 609	-5 609
KULTUR	-8 441	-8 788	-8 788	-8 788	-8 788
BARNEHAGE	-62 660	-64 407	-57 106	-55 460	-55 874
SKOLE	-90 771	-94 779	-98 091	-95 400	-93 330
HELSE OG OMSORG	-158 375	-171 163	-167 126	-167 747	-172 612
HELSE OG VELFERD	-52 111	-52 824	-53 037	-52 830	-52 623
UTBYGGING	-55 820	-48 654	-47 657	-44 713	-44 454
SUM FORDELT TJENESTEOMRÅDER	-466 475	-489 361	-480 343	-474 718	-476 219
Disposisjoner	2022	2023	2024	2025	2026
Inndekning av tidligere underskudd	- 8 230	- 8 181	- 12 798	- 17 659	
Avsetning til disposisjonsfond	-2491				-15918
Avsetning rentesikringsfond					
Avsetning til bundne fond					
Bruk av disposisjonsfond					
Overføring investeringsbudsjett					
Netto disposisjoner	-10 721	-8 181	-12 798	-17 659	-15 918
Balance	0	0	0	0	0

5.2 Finansområdet og de frie inntektene

Vi legger Statsbudsjettets anslag på 499 millioner kr i frie inntekter til grunn. Dette er en økning i rammene på 3,5 % fra 2022. Beregnet pris- og lønnsvekst for kommunesektoren er i statsbudsjettet beregnet til 3,7%.

I statsbudsjettet er det anslått 246 millioner i skatteinntekter inkl. skatteutjevning. I KS sin prognosemodell er prognosen på skatteinntekter inkl. utjevning 244 millioner, dvs 2 millioner lavere. De senere årene har prognosemodellen undervurdert veksten i økonomien, og skatteinntektene. Vi legger derfor til grunn statsbudsjettets prognose.

Det er budsjettert med et utbytte fra Rauma Energi på 5 mill. hvert år i økonomiplanperioden, noe som er i tråd med det som lå til grunn ved investeringen på Verma. Utbyttet var i 2017 og 2018 rundt 5-6 millioner kroner. I 2019 var utbyttet 12 millioner kroner, og i 2020 ble dette redusert til 4 millioner kroner på grunn av lave kraftpriser. I 2021 og 2022 var det null-utbytte grunnet lave priser. Utviklingen i 2022 har vært bedre, og gir grunn til å vente et utbytte. Den økte grunnrenteskatten er likevel en trussel mot dette dersom det blir vedtatt. Den anslås å gi 2,4 millioner i økt skattekostnad for Rauma Energi.

	Oppr. vedtak	Økoplan	Økoplan	Økoplan	Økoplan
DRIFTSOVERSIKT (Tall i 1000 kr)	2022	2023	2024	2025	2026
Skatt på inntekt og formue	220 100	229 088	229 088	229 088	229 088
Rammetilskudd	234 141	252 974	252 974	252 974	252 974
Inntektsutjevning	15 980	17 000	17 000	17 000	17 000
Rammetilskudd inkl. inntektsutjevning	250 121	269 974	269 974	269 974	269 974
Skatt og rammeinntekt i statsbudsjettet (Frie inntekter)	470 221	499 062	499 062	499 062	499 062
Eiendomsskatt	33 450	37 900	37 900	37 900	37 900
Rentekompensasjon husbanken	1 000	500	500	500	500
Havbruksfond	1 750	750	1750	750	1750
SUM FRIE INNTEKTER	506 421	538 212	539 212	538 212	539 212
Konsesjonsavgifter	2 170	2 288	2 288	2 288	2 288
Avsatt til kraftfondet	-2 170	-2 288	-2 288	-2 288	-2 288
Motpost avskrivninger selvkost	4 903				
Netto premieavik	-2 000				
Sum spesielle poster/korrigeringer	2 903	0	0	0	0
Sum driftsinntekter	509 324	538 212	539 212	538 212	539 212
Renteinntekter	4 872	4 830	4 929	4 665	6 325
Utbytte Rauma Energi	5 000	5 000	5 000	6 000	6 000
Renteutgifter	-13 000	-23 000	-28 000	-28 500	-31 400
Netto renteutgifter/-inntekter	-3 128	-13 170	-18 071	-17 835	-19 075
Renteutgifter formidlingslån	-800	-1200	-1200	-1200	-1200
Rente inntekter formidlingslån	800	1200	1200	1200	1200
Netto Formidlingslån	0	0	0	0	0
Avdragsutgifter	-29 000	-27 500	-28 000	-28 000	-28 000
Netto Finansutgifter	-32 128	-40 670	-46 071	-45 835	-47 075
TIL FORDELING	477 196	497 542	493 141	492 377	492 137

Renteprognosen er utarbeidet av vår gjeldsforvalter Bergen Capital Management (BCM). Følgende gjeldsrenter er lagt til grunn, der det ikke er fastrenteavtaler:

Budsjetterenteestimat	2023	2024	2025	2026
Budsjetterente lengre lån	3,91 %	3,84 %	3,54 %	3,46 %
Budsjetterente korte lån	3,66 %	3,59 %	3,29 %	3,21 %
Budsjetterente Nibor	3,41 %	3,34 %	3,04 %	2,96 %
Budsjetterente PT rente	4,01 %	3,94 %	3,64 %	3,56 %
Budsjetterente Husbanken	3,12 %	3,00 %	2,70 %	2,62 %

5.3 Kommentarer til foreslåtte omstillinger og kutt-tiltak

Generelt

I denne økonomiplanen legges det opp til å dekke inn resten av tidligere års underskudd over de neste tre år.

Det er to tjenesteområder som skiller seg ut ved å bruke langt mer ressurser enn normert, jfr Telemarksforsking's Kostra- og effektivitetsanalyse. Dette er barnehage og helse og omsorg. Det er her det må effektiviseres, i tillegg så må vi starte omstillingen som følger av forventet lavere barnetall, og økt antall eldre.

Helse og omsorg står fortsatt i særstilling når det gjelder behov for omstillingstiltak. Den vedtatte reduksjonen i institusjonsplasser er nå gjennomført, og har hatt stor effekt. KOSTRA viser at vi nå først og fremst må rette oppmerksomheten mot helse og omsorgstjenester til hjemmeboende. Med reduksjon av 7 plasser i Snarveien, vil vi redusere kostnadene med ekstra innleie tilsvarende 3 årsverk. Planen legger opp til ytterligere effektiviseringstiltak i dette tjenesteområdet på 4 årsverk utover i perioden.

De omstillingstiltakene som er skissert i barnehage er med utgangspunkt i forventet utvikling i barnetall. Når barnetallet går ned, må også bemanning tas ned. Her har vi alltid redusert bemanning i takt med endringer i barnetall. Det er avgjørende at vi evner å ta ned ressursbruken til skole og barnehage i takt med at barnetallet endres. I tillegg er det et faktum at vi på barnehageområdet bruker markert mer enn normert. I samsvar med vedtatt økonomiplan avvikles Eidsbygda barnehage høsten 2023. Dette vil også gi en betydelig innsparing i tilskudd til private barnehager. Det forutsettes også strukturtiltak i skole fra høsten 2024.

Ut over dette er det ikke foreslått større tiltak. Budsjettet vil imidlertid kreve streng kostnadsdisiplin i alle kommunens tjenester. Kommunen har ingen økonomiske buffere og økte kostnader i løpet av året krever fortløpende tilpasninger med reduksjoner i andre tilbud/tjenester.

Politisk styring

Rauma kommune bruker 0,6 millioner mer enn normert kostnad til politikk sammenlignet med andre kommuner, og 1 million mer enn normert til kontroll og revisjon.

Administrasjon

Rauma kommune har i utgangspunktet flere læreplasser enn normen. Lærlingeprosjekt knyttet til flyktninger fases ut med det kullet som fikk tilbudet og vi går tilbake til ordinært volum på lærlinger.

Det gjøres en teknisk justering knyttet til den årlige sentrale avregningen av pensjonspremie, premieavvik og amortisert premieavvik. Det er lettere å rapportere på de økonomiske oversiktsskjemaene dersom dette ligger på ett tjenesteområde.

På grunn av tap på omgjøring av sikringskontrakter fra systempris knytning til områdepris, ble salgsinntektene fra konsesjonskraft vesentlig lavere enn budsjett i 2022. Dette var nødvendig å gjøre etter en dekoplingen av områdeprisene som følge av effekten av økt utveksling av kraft mot Europa, som knyttet prisene i sør-Norge tett mot Europeisk nivå, og dermed ble sterkt påvirket av krigen i Ukraina og Russlands «energi-krig». Dette forholdet påvirker også inntektene i hele perioden, da sikringene var lagt også frem i tid.

Vi legger inn 100.000 i driftsbudsjettet på administrasjon til å finansiere kommunal andel i attraktivitetsprosjektet i samarbeid med næringslivet. Dette er oppfølging av kommunestyrets vedtak i sak 107/20, om å utvikle strategier for befolkningsvekst.

En stilling holdes vakant i perioden for å bidra til inndekking av tidligere års underskudd.

Konsesjonskraftinntektene er budsjettet på et lavt nivå i økonomiplanperioden. Den ekstraordinære situasjonen i kraftmarkedet, med store prisforskjeller mellom prisområdene, har gjort at markedet for sikring av kraft til systempris i praksis er spilt falitt. Rauma kommune hadde slike sikringer i hele perioden, og for å skape sikkerhet mot ytterligere tap måtte sikringene omgjøres til områdepris. Det kostet mye å tre ut av disse avtalene. En utjevningsavtale med forvalter, gjør at vi i perioden har en positiv netto kontantstrøm på salg av konsesjonskraftsalg. Men det er ikke de nivåene vi har hatt i tidligere år. Fra 2027 er vi ute av avtalen.

Kultur

I forbindelse med investeringen i ÅIF sin idrettshall på Øran, er det inngått en leieavtale. Den koster anslagsvis 50 000 i året i hht deres budsjetter. Det gir kommunens tjenester adgang til hallen på dagtid.

Det er foreslått en økning i tilskudd til Romsdalsmuseet i perioden. Det er i henhold til deres norm på 50 kr. pr. innbygger. Det legges også opp til redusert bemanning knyttet til naturlig avgang.

Barnehage

Vår prognose for 2023 er 150 barn i de kommunale barnehagene, og 165 barn i private barnehager, totalt 316 barn. Vi forutsetter da at ca 94% av barna i aldersgruppen 1-5 år er i barnehage.

Basert på folketallsprognosene er det forventet 40 færre barn i barnehagene i planperioden. Dette må gi reduserte kostnader tilsvarende 14 årsverk. Vi kommer ikke i mål med kun årsverk knyttet til redusert antall barn. Selv om barnehageområdet har tradisjon for å tilpasse seg endringer i barnetall på en dynamisk måte, så har vi smådriftsulempen. I 2019 mottok vi øremerket tilskudd til bemanningsnormen fordi vi har små kommunale og private barnehager. I 2020 falt dette tilskuddet bort, men vi har fortsatt ekstra kostnader knyttet til drift av små barnehager. Det er også slik at smådriftsulempene gjør at tilskuddet til private barnehager blir høyere enn det ellers ville ha vært. Tidligere var det lov å trekke ut de små barnehagene av grunnlaget for beregningen av snittkostnaden og tilskuddet til de private barnehagene, men denne muligheten er ikke lenger tilstede.

Kostra-analysen for 2021 viser at Rauma kommune brukte 7,8 millioner kroner mer enn normert. Dvs mer enn det vi er beregnet å bruke av de frie inntekter til drift av barnehage. Det foreslås å startes en prosess for å forberede nedlegging av Eidsbygda barnehage fra 01.08.2023. Vår prognose for Eidsbygda er 10 barn på våren og 7 på høsten 2023. Det betyr minimum 3 årsverk, for å holde åpningstidene og forsvarlig bemanning. Dersom de flyttes til en større barnehage, vil merkostnaden der kunne være 1,3 årsverk, dvs. en besparelse på 1,7 årsverk. I tillegg kommer kostnader med bygget på ca. 350 000 i årlige driftskostnader.

Tilskuddssatsen pr barn i de private barnehagene, er lik snittkostnad pr barn i kommunale barnehager. Når snittkostnaden i kommunale barnehager dermed reduseres, vil overføringene til private barnehager også bli redusert. Rauma har noe flere private enn kommunale barnehageplasser.

Skole

Prognosen er 22 færre barn i planperioden. Dette tilsier en reduksjon i rammen til skole. Vi legger i dette budsjettforslaget imidlertid opp til at skole først belastes med effekten av elevtallsreduksjonen fra 2024/2025. Dersom det skal gjennomføres reduksjoner i drifta på skole krever dette i realiteten

bortfall av hele klasser eller strukturendringer. Dette er en utfordring som vil følge oss i åra fremover pga den store nedgangen i barnetallet. Middelprognosen tilsier 100 færre barn i skolealder innen 2029.

Det er særlig fra 2026-2029 dette vil merkes godt på skoleområdet, dvs når barnetallsnedgangen vi nå opplever i barnehagene slår inn i skoleområdet. Selv om SSBs mest optimistiske prognose skulle slå til, vil vi oppleve en merkbar reduksjon i aldersgruppen 6-15 år. Dette vil utfordre skolestrukturen vår.

Redusert antall barn gir trekk i rammetilskuddet, og i konsekvensjustert økonomiplan forutsettes det at ressursene i tjenesteområde skole tas ned tilsvarende.

Helse og omsorg

Tiltakene som forslås i Helse- og omsorg er omfattende, siden driften fortsatt er 15,8 millioner kroner over normert nivå. Differansen til norm er imidlertid redusert med 21 millioner årlig siden i 2019 (!). Det er i løpet av 2021 gjennomført omfattende tiltak i institusjon, der vi nå i sum har redusert antall institusjonsplasser fra 90 til 60 i perioden 2019-2021. Dette har gitt både nedbemanning og omorganisering av Rauma Helsehus. KOSTRA-analyser viser at det er på området helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende at vi nå bruker 20 millioner mer enn norm. Vi er ferdig med den store omstillingen av institusjonsdrift, men må ha fokus på fortsatt effektiviseringer, samt konsentrere arbeidet med omstilling av våre tjenester til hjemmeboende. I 2022 er det tatt ned 7 plasser i heldøgns omsorg ved Snarveien. Dette vil redusere kostnadene en del, men det er identifisert rom for effektivisering også ved den tradisjonelle hjemmetjenesten.

Omstillingen vi skal gjøre er avhengig av at vi lykkes i arbeidet på de lavere trinn i omsorgstrappa, bla med rask rehabilitering og tilrettelegging for fortsatt opphold i eget hjem og systematisk bruk av velferdsteknologi, som for eksempel elektroniske legemiddeldispensere og digitale tilsyn. Rehabilitering og velferdsteknologi er satsingsområder fremover. Dette er nødvendig for å kunne dreie knappe ressurser mot de brukerne som trenger det mest. Koordinerende avdeling er en sentral faktor i å lykkes med dette arbeidet.

Utfordringa for tjenesten blir også å arbeide med organisering av den daglige driften slik at man tar ut gevinstene i form av effektivisering og økt kvalitet. Undersøkelser viser at det skal være mulig å opprettholde tidsbruken i møte med pasient, samtidig som den samlede ressursbruken går ned. Struktur og baser må også vurderes. Vi ser en økning i antall eldre på nordsiden fremover.

Helse og velferd

Helse og velferd gjorde betydelige reduksjoner i driften i forbindelse med budsjettet for 2021. Det er to større strukturendringer som setter sitt preg på avdelinga og budsjettet til Helse og velferd i 2023. Dette er opprettelsen av ei egen avdeling for Psykisk helse og rus fra 01.01.2022. Nå har vi samlet våre fagfolk som jobber med rus og psykisk helse i ei avdeling. I tillegg er den nye barnevernreformen innført fra 2022. Dette innebærer at kommunene får større ansvar for fosterhjem og finansiering av tiltak i institusjon.

Etableringen av felles legevakt i Romsdalsregionen har gitt oss noe økte kostnader. Det er fortsatt usikkert hva som blir endelig og «rett» kostnadsnivå, da tjenesten fortsatt er under utvikling.

Utbygging

Rauma kommune har kostnader knyttet til drift av kommunal veg som langt overstiger normert, pga et stort antall kilometer kommunal veg, og ansvar for drift at gatelys langs en del fylkeskommunal vei. I den situasjonen Rauma kommune er i med tanke på ROBEK status kan vi ikke lenger bære

kostnaden med gatelys langs fylkeskommunal veg fra nyttår. Dette ansvaret påhviler vegeier Møre og Romsdal fylkeskommune, og er tatt ut av Rauma kommunes budsjett fra nyttår.

6 Økonomiplan Investeringer 2023-2026

6.1 Hovedtall

- En hovedutfordring for kommunens økonomi er et høyt gjeldsnivå. Det bremses nå. Riktignok øker gjelda dersom plan for selvkostområdene vedtas, men låneopptak fratrasket selvkost og husbanklån, utgjør 73 millioner i denne planperioden. Med denne planen reduseres netto lånebelastning.
- I 4-årsperioden foreslås investeringer i varige driftsmidler for samlet 175 mill. kroner. I tillegg kommer finansinvesteringer i form av videreutlån startlån på 28 millioner kroner og egenkapitalinnskudd i KLP på 8,2 mill. Totalt investeringsbudsjett er 220 millioner i perioden.
- Av realinvesteringene vil 80,7 millioner belaste selvkostområdene som er bruker-betalt, dersom hovedplan vann blir vedtatt. Hvorav 5 millioner er brannstasjonens andel tilknyttet feiing. 8,4 millioner er tilskudd til andres investeringer (ROR IKT og Kirke) og 2 mill. er eksternt finansierte investeringer knyttet til turstiprosjekt.
- Med planlagte avdrag vil kommunens brutto gjeld øke fra 907 mill. kroner ved inngangen til 2023 til 945 mill. kroner ved utgangen av 2026. I tillegg kommer om lag 80 millioner til kjøp av Rauma Boliger sine boliger. Dette skal betjenes av husleie.
- Kommunens finanskostnader vil øke fra 42 mill. i 2022 til 57 mill. i 2026, mye grunnet økte renteprognoser. Med innlemming av Rauma boliger vil det øke ytterligere til ca. 5 millioner i rente og avdrag til 62 millioner.
- Konsekvensen av innlemming av Rauma boliger AS i Rauma kommune er ikke innarbeidet i budsjettforslaget, men skal innarbeides ifbm budsjettjustering 1.kvartal

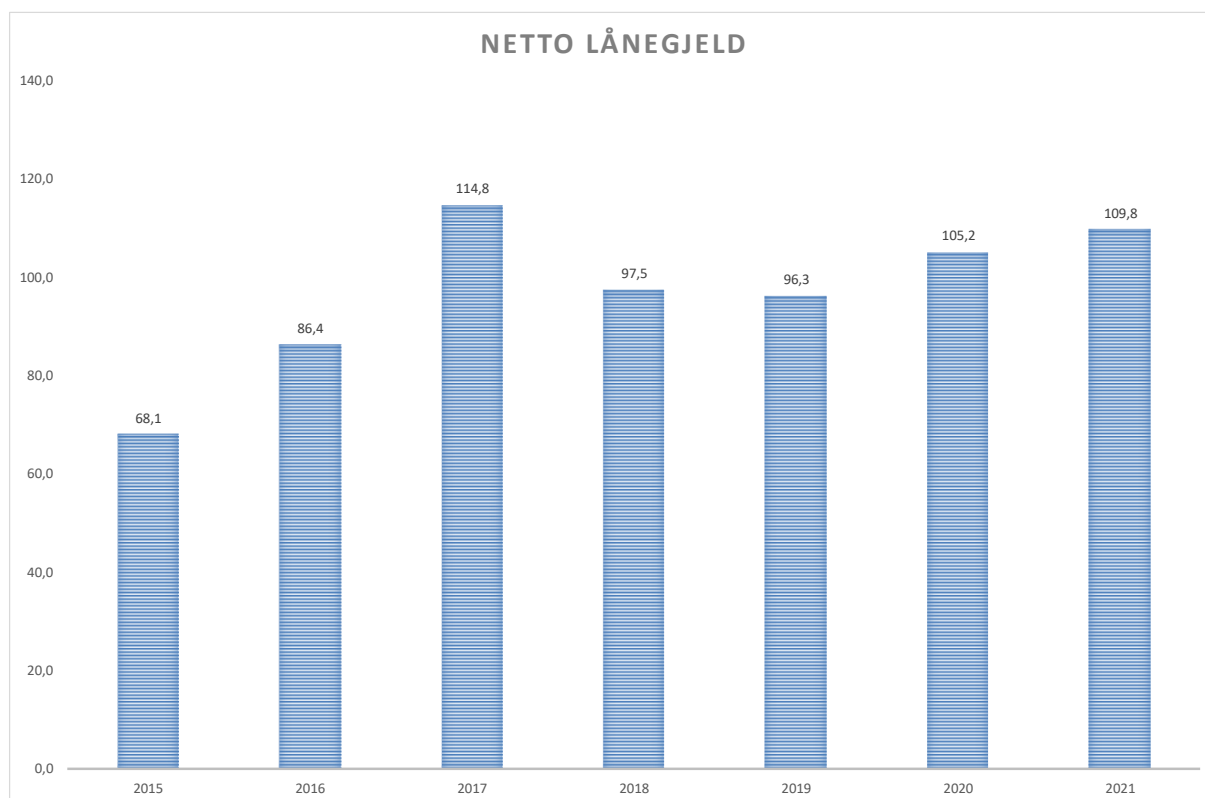
	2023	2024	2025	2026	SUM
Sum forslag realinvesteringer	61 984	35 809	36 859	40 759	175 411
Finansiering: Realinvesteringer					
mva kompensasjon	-9 207	-2 760	-2 770	-2 150	-16 887
Ubrukte lånemidler	-8390				-8 390
Tilskudd, salg og andre inntekter	-4 300	-7 400	-3 600	0	-15 300
Bruk av investeringsfond i realinvesteringer	-600				-600
Ordinært lån opptak	-39 487	-25 649	-30 489	-38 609	-134 234
Sum finansiering realinvesteringer	-61 984	-35 809	-36 859	-40 759	-175 411

6.2 Gjeldsutvikling

Kommunens brutto gjeld har økt fra 395 mill. kroner i 2013 til 875 mill. kroner ved utgangen av 2021. Rauma kommune har over noe tid hatt et svært høyt investeringsnivå. Det er nødvendig å være moderat i denne perioden og neste, selv om ikke hele gjelden belaster de frie inntektene.

Låneopptaket i 2023 er foreslått å bli 39,5 millioner til kommunale investeringer og 7 millioner til startlån. Netto gjeld øker med 12 millioner i 2023 etter avdrag.

Gjeldsutvikling	2022	2023	2024	2025	2026
Brutto gjeld 01.01	875 532	903 532	915 519	913 168	915 657
Ny gjeld i perioden	55 000	39 487	25 649	30 489	38 609
Årlige avdrag	-27 000	-27 500	-28 000	-28 000	-28 000
Årlig gjeldsøkning	28 000	11 987	-2 351	2 489	10 609
Ny ordinær gjeld pr. 31.12	903 532	915 519	913 168	915 657	926 266
Netto endring Startlån /Husbanken videreformidlingslån	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Anslag gjeld ved overtakelse av Rauma Boliger AS	79 000	76 600	74 200	71 800	69 400
Prognose på gjeld pr. 31.12	986 532	996 119	991 368	991 457	999 666

Netto lånegjeld er langsiktig gjeld fratrasket ubrukte lånemidler og utlån. Det langsiktige målet er at netto lånegjeld ikke skal overstige brutto driftsinntekter for å gi økonomisk bærekraft, dvs. under 100%. Vi er nå på 109%, og denne vil øke som følge av innlemmingen av Rauma boliger. Figuren viser utviklingen siden 2015 (kilde: SSB/KOSTRA).

Vi betaler avdrag i henhold til regelen om minimumsavdrag. Kort fortalt betyr dette at økt låneopptak medfører økt avdrag i henhold til investeringsens levetid.

6.3 Investeringsprogram 2023-2026

På neste side presenteres foreslåtte investeringstiltak for 2023-2026. De største tiltakene/prosjektene (totalprognose over 10 mill.) er:

Tiltak inklusive merverdiavgift	Mill. kroner
Vann og avløp	75
Brannstasjon	67,5

Helseplattformen	18,3
IKT investeringer (inkl arkiv)	11,4
Sentrumstiltak, utbyggingsavtale	13,7

BUDSJETT		2023		2024		2025		2026	
Ansv.	Investeringsformål	Forslag 2023		Forslag 2024		Forslag 2025		Forslag 2026	
omr.	m/finansiering	Invest.	Finans.	Invest.	Finans.	Invest.	Finans.	Invest.	Finans.
1210	Felles IKT-investeringer (klasesett)	1 000		1 250		1 250		1 250	
	ROR IKT Andel	1 659		1 659		1 659		1 659	
1240	Avlevering arkiv (pålegg fra tilsyn)	400		400		400			
1710	Kirker -og kirkegårder (eks.mva) (HC toalett)	450		450		450		450	
2820	Ny kinoprojektor type laser Åndalsnes kino (P5301)	850		0		0			
2830	Utbedringer sti Romsdalseggen (P1932) ekstern finansiert	2 000		2 000		2 000			
	Tilskudd (resten er mva komp)		-1 600		-1 600		-1 600		
3400	Helseplattformen	18275		0		0			
3400	Ei-biler, og fellesinvestering HO	2500		550		500		500	
6030	Oppdatering digitalt kartverk	0		0		0		1250	
	Oppmålingsbil	0		0		0		750	
6920	Felles maskindrift kommunalteknikk - 1603, traktor til brøyting	1 000				1 000			
6710	Kunstgressbane Isfjorden - 2846 (signert kontrakt)	4800		0					
	Spillemidler (tildelt desember 21)		-700	0					
	Tilskudd		-1200	0					
6950	Ny brannstasjon Strandgata - 6505	11 000		350		0			
6950	Måndalen skole, sluttfaktura	200		0					
6950	Rådhuset ombygging: Helsestasjon flyttes til 1.etg.	1000							
6950	Oppgradering Formålsbygg	2 000		1 000		1000		1000	
7310	Oppgradering/nyetablering av infrastruktur vegbelysning 1334	250		250					
7310	Tiltak etter hovedplan veg, gang og sykkelvei - 1340	1 000		1 000		1 000		1 000	
7310	Oppgradering bruer (1373)	600							
	Bruk av fond		-600						
6430	Boligområde sentrumsnært	1 000		0					
	salg av tomter 16 mål jfr takst		-800		-5 800		-2000		
7310	Havnegata utbyggingsavtale -promenade og vei (P7312)			7 000		6 700			
SUM	Investeringer kommune	49 984	-4 900	15 909	-7 400	15 959	-3 600	12 859	0
6210	Rammebudsjett vann (eks.mva)	4 000		7 400		11600		12 800	
6220	Rammebudsjett avløp (eks.mva)	3 000		12 500		9300		15 100	
6230	Rammebudsjett renovasjon (eks.mva)	0		0		0		0	
6320	Andel Brannstasjon Feiing	5000							
SUM	Investeringer SVARF	12 000	0	19 900	0	20 900	0	27 900	0
SUM	Totalt Realinvesteringer	61 984	-4 900	35 809	-7 400	36 859	-3 600	40 759	0
8730	Avdrag på lån til videreutlån	2 400		2 400		2 400		2 400	
8750	Utlån videreformidlingslån	7 000		7 000		7 000		7 000	
	Husbanklån		-7 000		-7 000		-7 000		-7 000
	Mottatte avdrag på videreutlån		-2 400		-2 400		-2 400		-2 400
8760	Egenkapital KLP	1 900		1 900		1 900		1 900	
	Bruk av investeringsfond		-1 900		-1 900		-1 900		-1 900
SUM	Finansinvesteringer	11 300	-11 300	11 300	-11 300	11 300	-11 300	11 300	-11 300
SUM	Investeringsbudsjett	73 284	-16 200	47 109	-18 700	48 159	-14 900	52 059	-11 300

6.4 Kommentarer til investeringstiltakene

IKT-investeringer

IKT-investeringene i perioden utgjør samlet ca. 4,8 mill. kroner og gjelder classesett til skole. Nivået er redusert da utskifting i større grad vil belaste driftsbudsjettet fremover. Den ene delen er knyttet til lokal fornyelse og innkjøp av nytt utstyr i skolen, i classesett. Det er vedtatt en strategi for digitalisering i oppvekstområdet som det må prioriteres strengt innenfor i dette investeringsprogrammet. IKT-investeringene inneholder også fellesinvesteringer via ROR-IKT. I tillegg kommer avlevering av papirarkiv og digitalisering av byggesaks- og landbruksarkivene våre. Dette skal gi mer effektive tjenester. Det er også avlevering som følge av pålegg fra tilsyn.

Kirkelig Fellesråd, tilskudd til investeringer

Investeringer i kirker og kirkegårder videreføres på samme nivået fra forrige økonomiplan. Prioriterte oppgaver er ombygging for installering av HC-toaletter ved følgende kirker: Voll (1.prioritet), Hen (2.prioritet), Eid, Holm og Rødven. Investeringen er nødvendig for at kirkene skal tilfredsstille kravene til universell utforming i fht toalettforhold.

Kinoprojektor Åndalsnes kino

Det er satt av 0,85 mill. til investering i ny projektor (laser) ved Åndalsnes kino i 2023. Det er usikkert hvor lenge gammel projektor vil holde. Den ble 10 år i februar 2021, og er nedskrevet. Ny projektor regnes som en oppgradering av eksisterende.

Utbedringer Romsdalseggen

Det søkes årlig om midler fra Nasjonale Turiststier-potten i Miljødirektoratet, selv om Romsdalseggen ikke er godkjent som nasjonal turiststi. I tillegg søkes midler fra GassROR eller andre relevante kilder. Tilskuddsandel varierer mellom 50-75%. I mange år har Eggen-bussen bidratt med finansiering av egenandelen. Prosjektledelse, søknad og rapportering utføres av Norsk Tindesenter. I 2023 skal stien utbedres i området over og under Rampestreken. Romsdalen AS gir et tilskudd på kr 300 000 for utbedringen over Rampestreken. Miljødirektoratet vil bidra med midler til tiltakene under Rampestreken. De vil ikke bidra i området rundt Romsdalsgondolen, og ned til Rampestreken.

Felles helse og omsorg inkl. elbiler

Som et klimatiltak, og del av en forutsetning knyttet til Enovatilskudd til ladere, skal vi erstatte bensindrevne leasingbiler med kjøpte el-biler. Dette vil gi en besparelse på drift. El-biler er først netto klimabesparende etter 3 år, og derfor er kjøp av slike bedre enn å lease, der en skifter ut bil hvert 3. år.

Helseplattformen

Felles pasientjournal i Midt-Norge er beskrevet her: www.helseplattformen.no

Kommunestyret er jevnlig orientert om status for innføring av Helseplattformen – felles elektronisk pasientjournal for helsetjenesten i Midt-Norge, det vil si helseforetak, kommuner, fastleger og private aktører. Rauma har gjort vedtak om at man ønsket å utløse sin opsjon på kjøp av aksjer i Helseplattformen AS jfr KS-60/21 av 24.06.2021.

Prosjektet innebærer en investering for Rauma på 18,275 millioner kroner til engangslisensløsninger og utgifter i etableringsfasen. Herav 1,25 millioner forventes til manuell migrering av data og innkjøp av diverse IKT-utstyr. Prosjektet vil avskrives over 15 år. Dvs 1,1 million i økt avdrag pr år. I tillegg vil lisenser gi vedvarende økte driftskostnader på netto 1,1 million årlig (brutto mer, men noen av dagens system blir erstattet av Helseplattformen). Det forventes at systemet gir effektiviseringer som gir besparelser som dekker dette på sikt. I tillegg vil driftsbudsjettet belastes med engangskostnad mht opplæring mm, totalt 2,7 mill.kr, over perioden 2022-2024.

Felles maskindrift

Løpende fornyelse av maskinpark og utstyr innenfor kommunalteknikk. For 2023 anskaffes traktor til brøyting, mens krokløftbil må vente til 2024. Forventningen er at disse anskaffes som bruktkjøp og der er derfor ikke lagt MVA inn i investeringsbeløpet.

Kunstgressbane Isfjorden

Det har i flere år vært planlagt en kunstgressbane i Isfjorden mellom skolen og kirken. Dette er et prosjekt i samarbeid med Isfjorden idrettslag. Prosjektet ble lyst på anbud i 2022, og kontrakt er signert. Prosjektet var finansiert i budsjett 2022, og midlene overføres.

Ny brannstasjon i Strandgata

Byggingen av brannstasjonen er påbegynt høsten 2022 og fortsetter i 2023 med planlagt ferdigstillelse tidlig på høsten. Bygget er nødvendig i hht krav fra arbeidsmiljøtilsynet. Andelen som gjelder selvkost feiing er beregnet til 39% og andelen overordnet ledelse og forebyggende er 3%. Dette betyr at 42% av kostnadene faktureres NORBR IKS som husleie. Nybygging av brannstasjon er å betrakte som investering i varig driftsmiddel i hht. KRS nr. 4.

Ombygging Rådhuset

Allerede i 2017 ble det startet en prosess med ombygging av 1. etg på Rådhuset og det ble oppmeldt et behov for bygge en ny og mer funksjonell Helsestasjon i 1. etg. Bakgrunnen for dette var at det ville bli bedre for brukerne å ha en Helsestasjon på bakkeplan og slippe ta heis med barnevogn. I tillegg til at Helsestasjonen i seg selv alltid har hatt minst et kontor for lite så har ansatte tilhørende Helsestasjonen sittet i tre ulike etasjer. Pga. plassmangel er jordmor nå lokalisert i møterom i 1. etg. Det er uheldig at ventesonen i gangen ved heisen gjør at det blir svært synlig hvem som skal til jordmor.

Det er satt av 1 mill. til ombygging i 1. etg av Rådhuset i 2023. Prosjektet er påbegynt i 2022, og er kostnadsberegnet til 2 mill. totalt. Prosjektet omfatter ombygging til Helsestasjon, ombygging av arealer for Service- og dokumentcenter, og utbedring av manglende brannskiller i etasjen. Dette er en investering, ettersom standarden i bygget heves over den opprinnelige. Gulvvarme, lyddører, håndvasker og oppdaterte brannskiller er en vesentlig del av prosjektet.

Oppgradering Formålsbygg

Det er avsatt midler til oppgraderinger/utbedringer av kommunale formålsbygg, til sammen 2 mill. i 2023, nedjustert fra 2,5 mill. Det største prosjektet dette året er utskifting av ventilasjonsanlegg i Myra Barnehage, og dette er kostnadsberegnet til 1,5 mill. Prosjektet betales med investeringsmidler, ettersom dette er en påkostning av varig verdi. Luftutskiftingen i de eldre bygningsdelene vil nå komme opp på dagens standard.

Oppgradering/nyetablering av infrastruktur vegbelysning

Norges Vassdrags og Elektrisitetsverk (NVE) har tidligere pålagt kommunene at alle veilys skal ha strømmåler. Det gjenstår fortsatt en god del veglysanlegg som ikke har målere og som vil ligge som avvik ift kravet om strømmåler fra NVE. Investering i strømmålere gjelder på veglysanlegg langs de kommunale vegene. Dette er også et nødvendig tiltak og krav fra fylkeskommunen i prosessen med å overføre eierskapet av deler av veglysanlegg langs fylkesveger fra Rauma kommune til Møre og Romsdal fylkeskommune fra 01.01.23. Tiltaket er investering da det er nytt utstyr som ikke finns fra før i veglysanleggene.

Rauma kommune har de siste årene investert mye i oppgradering av veilysene med nye LED-armaturer til erstatning for HQL-armaturer (kvikksølv) som ikke er i handel lengre. Kommunen har byttet ut alle veglys armaturer som inneholder miljøgiften kvikksølv og i tillegg krever mye energi. Det er fortsatt veglysanlegg med gammel teknologi og som har høyt strømforbruk ift LED-

armaturer/-anlegg som vi med denne planen ikke får utført. Denne typen tiltak vil bidra i reduksjonen i energiforbruk pr armatur i størrelsesorden mer enn 50 % av gamle armaturer, i tillegg kan de tidsstyres gjennom døgnet. Dette er et godt klimatiltak.

Vi planlegger iht vedtaket fra kommunestyret den 23.06.2022 sak PS-47/22; «Drift av veglys på fylkesveier opprettholdes ut 2022. Arbeidet med å få vegeier til å ta ansvar for drifta fortsettes både administrativt og politisk.» Dette vedtaket, sett i sammenheng med vedtak i Fylkestinget ang overtagelse av veglys vil medføre at kommunen ikke har midler til å drifte, vedlikeholde eller investere i gatelys langs fylkesveger med den konsekvens at veglys langs fylkesveger som MRFK ikke overtar blir slukket fra og med 2023.

Tiltak i henhold til hovedplan veg (oppgradering/rehabilitering/nyanlegg av veg, gang- og sykkelveg) Det er har vært satt av 3 mill. årlig til dette formålet, men beløpet er foreslått redusert til 1 mill. fra 2023. Dette er lavere enn vedtaket fra juni 2021 der Hovedplan veg ble vedtatt. Utbygging av gang- og sykkelveger må sees i sammenheng med planer og spesielt tiltak som kan redusere behovet for betalt skoleskyss. Investeringsmidlene omfatter også utarbeidelse av plan og oppgraderingstiltak på kommunale veger for å tilfredsstille dagens brukerbehov og for å redusere driftskostnader. Trafikksikkerhetstiltak på og langs veg og g/s veg omfattes også av denne posten. Investeringene vil kunne omfatte større og mindre tiltak på/langs kommunale veger og strekninger til forskjellige tidsrom gjennom året og ses i en sammenheng som påkostning av det kommunale vegnettet gjennom f.eks. rehabilitering/oppgradering av kommunal veg, som i tillegg til reasfaltering også innebærer at f.eks. bærelaget styrkes, vegbredden økes eller kurver rettes ut eller lignende. Investeringene her legger til grunn *Kommunal regnskapsstandard nr 4* med endringer 29.04.2021 og veileder av denne.

Oppgradering bruer

Det er gjennom hovedplan veg og spesialinspeksjoner i 2020 blitt avdekket et stort behov for oppgradering og rehabilitering av spesielt 8 bruer. De totale tiltakskostnadene er estimert til mellom kr 30-40 mill. avhengig av hvilke typer tiltak som velges for de 8 bruene som det er gjennomført spesialinspeksjon på. Det må prioriteres rekkefølge på bruene, og begynne å gjennomføre tiltak bru for bru hvert år fremover. Det har ikke vært rom for eller prioritert å sette av midler til oppgradering av bruer utover midlene som årlig settes av til hovedplan veg. Det ble imidlertid i 2022 vedtatt å sette av midlene fra salg av barnehagen i Måndalen (kr 750 000 inkl mva) til investering i kommunale bruer. Dette er et lavt beløp i forhold til de estimatene som er gjort for oppgradering pr bru, som ligger fra ca kr 900 000,- til ca kr 7 000 000,- inkl mva. Flere av de nevnte bruene er i meget dårlig stand og bør vektlegges i prioritering av midler fremover. Konsekvensene av dårlig teknisk tilstand og lav prioritering kan være at bruene må nedklassifisere tillatt akseltrykk fra f.eks. 8 tonn til 6 tonn, eller i ytterste konsekvens bli stengt for kjøretøy eller stengt for all ferdsel. Mange av bruene er den eneste vegen til de faste bosetningene med bla gårdsdrift, skogbruk osv med de konsekvenser det medfører.

Utvikling av boligområde i sentrum

I likhet med eksempelvis Raknem- og Åfarnes boligfelt ønsker RK å utvikle områder til boligformål og selge tomter/ tomteområder til boligformål. Evt. også til kommunale utleieboliger. Trinn 1(2023) vil omfatte mulighetsstudie for prosjektet og soneutredning (kvikkleire). Trinn 2 (2024) gjelder utarbeidelse av reguleringsplan. Det er for tidlig fase å slå fast hvorvidt RK eller annen aktør står for evt. riving av bygningsmasse og opparbeidelse av infrastrukturen, denne investeringen er derfor ikke tatt med i prosjektet i budsjettperioden.

Utbyggingsavtale Havnegata – vei og promenade

- Avtalen vedr. bygging av Isfjordspromenaden har ingen tidsbegrensing. Intensjonen med avtalen er at vi bygger Isfjordspromenaden ut fra en 50 – 50 fordeling av kostnad med utbygger, på det tidspunktet bygging realiseres.
- Havnegata må totalrenoveres i forbindelse med utbygging, det er ikke mulig å begrense utbygging kun til selve promenaden.
- I forhold til renovering av gata så er kostnadsestimat basert på samtidighet med byggeprosjekt Brygga, der sikringstiltak mot utvasking og fundamentering blir en del av et felles prosjekt. Vi har ikke gjort beregninger på en total renovering og sikring mot utvasking som et selvstendig prosjekt, men ser at dette er et omfattende arbeid.
- Vi kan med god grad av sannsynlighet flikke og reasfaltere Havnegata noen år framover, uten at gata blir farlig for trafikkerende. Det vaskes periodevis kraftig ut og gata krever ressurser i form av reasfaltering, renovering av enkeltfelt og fylling av hull i gata. Utvaskingen har vært kontrollerbar til nå, men kan eskalere. Det er vanskelig å se for seg at en sterkt trafikkert sentrumsgate med god grad av tungtrafikk, skal stå slik i et lengre tidsperspektiv.

Tiltak innenfor selvkostområdene

Fokus i økonomiplanperioden på området vann og avløp vil være på utskifting av ledningsnett og mindre renseanlegg med mer. Ny hovedplan for vann, vannmiljø og avløp, som behandles politisk våren 2023, vil være et forprosjekt som definerer prosjektene. Totalt er det planlagt 75 millioner i investeringer med iverksetting av handlingsplan fra og med 2024, dersom planen vedtas. Dette vil gi økte gebyrer på vann og avløp.

Andel av brannstasjonen som vil belaste feiing som et selvkostområde er beregnet av NORBR til å utgjøre 39%, og belastes her.

Videreutlån husbanklån

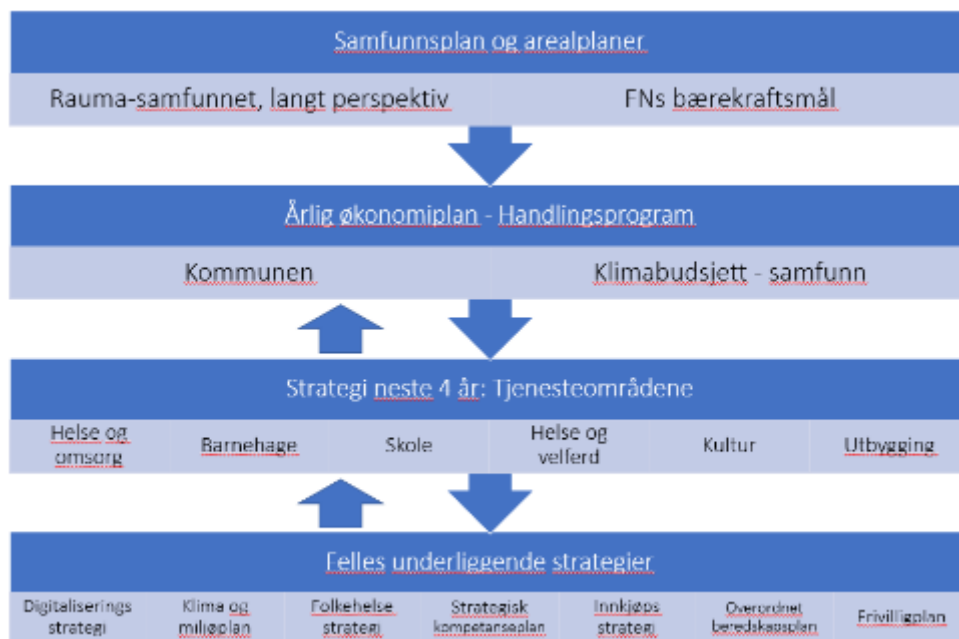
Det er lagt opp til om lag 7 millioner i årlig utlån av husbanklån. Dette er startlån som tildeles av NAV kommunal.

Egenkapitalinnskudd KLP

Årlig faktureres egenkapitalinnskudd fra KLP. Dette må finansieres av investeringsfond

7 Utgangspunkt og premisser for tjenesteområdene

Det er utarbeidet strategidokumenter for hvert av kommunens seks tjenesteområder. Disse er vedlagt budsjettforslaget. Disse 4-årige strategidokumentene er sentrale styringsdokumenter i kommunens samlede styringssystem og vil rulleres og utvikles årlig:

Premisser for styring av tjenesteområdene:

- Prinsippene om nettorammer og mål/resultatstyring videreføres
- Tjenesteområdenes mål utformes i struktur i tråd med verdikjeden og følger opp de overordnede målene for kommunen så langt det er relevant
- Vedtatte økonomiske omstillingstiltak i tjenesteområdene beskrives i kapittel 6, samt under det enkelte tjenesteområde der det også fremgår av tabellene der.
- For øvrig bør tjenesteområdene initiere egne omstillingstiltak for å forbedre kostnadseffektivitet, egen organisasjon samt kvalitet og brukeropplevelse
- Kommunens driftsbudsjett vedtas med 8 driftsrammer – slik:
 - a. Politisk styring og kontrollorganer
 - b. Sentraladministrasjonen
 - c. Raumabarnenhagen
 - d. Raumaskolen
 - e. Rauma helse og omsorg
 - f. Rauma velferd
 - g. Rauma kultur
 - h. Rauma utbygging

8 Politisk styring og kontrollorganer

8.1 Innhold

Tjenesteområdet omfatter funksjonene:

- 100 Politisk styring
- 110 Kontroll og revisjon

8.2 Ledelse og organisering

Leder for området er ordfører Yvonne Wold. Arbeidet støttes med sekretærbistand fra sentraladministrasjonen og tjenestekjøp av revisjonstjenester og kontrollutvalgets sekretariats tjenester.

8.3 Utfordringsbilde

Det er ikke definert et bestemt utfordringsbilde for området.

8.4 Mål

Det er ikke satt bestemte mål for området

8.5 Viktige tiltak og endringer og forslag til ramme:

POLITISK STYRING OG KONTROLLORGANER	2022	2023	2024	2025	2026
Utgangspunkt i budsjett 2022	-4 758	-4 758	-4 758	-4 758	-4 758
Valgkostnader annen hvert år		-200		-200	
SUM I 2022 KRONER	-4 758	-4 958	-4 758	-4 958	-4 758
	2022	2023	2024	2025	2025
PRISJUSTERT FORSLAG TIL RAMME: POLITISK STYRING OG KONTROLLORGANER		-5 132	-4 925	-5 132	-4 925

Kommentar: Vi ligger 0,6 millioner kroner over normert kostnadsnivå på tjeneste 100 politisk styring.

9 Sentraladministrasjonen

9.1 Innhold

Tjenesteområdet omfatter funksjonene:

- 120 Administrasjon
- 130 Administrasjonslokaler
- 170 Årets premieavvik og 171 Amortisering av tidligere års premieavvik
- 172 Pensjon og 173 Premiefond
- 180 Diverse fellesutgifter
- 190 Interne serviceenheter
- 321 Konesjonskraft, kraftrettigheter og annen kraft for videresalg

9.2 Ledelse og organisering

Sentraladministrasjon ledes av Kommunedirektøren. Området er delt i to funksjonsområder med hver sin leder:

- Organisasjon og service – ass. kommunedirektør Perry Ulvestad
- Økonomi og finans– økonomisjef Mette Rye

Området har ca. 15 faste årsverk, samt 2,66 årsverk tillitsvalgte. I tillegg kommer 2,6 millioner i lønn til læringer. Drift av IKT tjenester via ROR IKT utgjør 11,6 millioner av rammen. Kjøp av tjenester fra ROR Innkjøp er også her, samt felles forsikringer, og kjøp og salg av konsesjonskraft.

Utfordringsbilde

- Kompleks organisasjon med 70-talls ulike tjenester som skal samordnes og leveres med god kvalitet, samtidig som tjenestene skal moderniseres og effektiviseres
- å utvikle effektive interkommunale samarbeid på stab/støttetjenester (IKT og innkjøp)
- behov for å initiere, støtte og drive omstillingsprosesser knyttet til effektivisering, digitalisering og brukerorientering
- bidra til økt kompetanse innen økonomi og organisasjons/personal på ulike ledernivå

9.3 Mål

Området har det overordna ansvar for at de 14 hovedmålene for kommunens virksomhet (kapittel 4) nås.

9.4 Viktige tiltak og endringer, samt forslag til rammer

ADM. OG FELLESUTGIFTER INKL. KRAFTSALG	2022	2023	2024	2025	2026
Utgangspunkt i budsjett 2022	-28 120	-28 120	-28 120	-28 120	-28 120
KS 107/20: kommunal andel i attraktivitetsprosjektet i samarbeid med næringslivet.		-100	-100	-100	-100
Flytting avregning pensjonspremieavvik fra finansområde		-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
Tiltak: Vakanse		500	500	500	500
Redusert inntekt kraftsalg jfr opprinnelig budsjett 22		-6 000	-6 000	-7 000	-6 000
SUM I 2022 KRONER		-36 720	-36 720	-37 720	-36 720
PRISJUSTERT FORSLAG TIL RAMME: ADM. INKL. KRAFTSALG	-28 120	-38 005	-38 005	-39 040	-38 005

Kommentar til tiltakene:

Det er gjort tekniske endringer av rammen, knyttet til flytting av de årlige avregninger av pensjonskostnader. Dette gjøres for å forenkle rapportering av hovedoversikt-skjemaene.

En nødvendig omgjøring av sikringskontrakter etter at dette markedet kollapset høsten 2021, og en avtale med forvalter gjør at vi må klare oss med lave netto kraftinntekter i planperioden.

9.5 Investeringer i perioden

Det bygges fortsatt opp en felles infrastruktur som grunnlag for videre utvikling av digitale tjenester. Utfordringen er å øke digital modenhet og realisere gevinster av digitaliseringstiltak.

Budsjettposten Felles IKT-investeringer er tilskudd til felles investeringer i ROR-IKT. I tillegg kommer fellesanskaffelser/klasesett i skole knyttet til IKT utstyr (PCer, nettbrett, skrivere). Deretter er investeringskostnader til fullføring av digitalisering av byggesaks- og landbruksarkiv. Det er behov for en mer hensiktsmessig bruk av Rådhuset knyttet til flytting av helsestasjonen til 1. etg. og bedre forhold for jordmor, vil kreve mindre investeringer, men budsjettet her er på Utbygging. Tilskudd til Kirkens investeringer ligger til administrasjon å tildele innenfor vedtatt budsjettamme.

BUDSJETT		2023		2024		2025		2026		økoplan
Ansv.	Investeringsformål	Forslag 2023		Forslag 2024		Forslag 2025		Forslag 2026		SUM
omr.	m/finansiering	Invest.	Finans.	Invest.	Finans.	Invest.	Finans.	Invest.	Finans.	
1210	Felles IKT-investeringer (klasesett)	1 000		1 250		1 250		1 250		4 750
	ROR IKT Andel	1 659		1 659		1 659		1 659		6 636
1240	Avlevering arkiv (pålegg fra tilsyn)	400		400		400				1 200
1710	Kirker -og kirkegårder (eks.mva) (HC toalett)	450		450		450		450		1 800

10 Kirken

KIRKEN	2022	2023	2024	2025	2026
Utgangspunkt i budsjett 2022	-5 419	-5 419	-5 419	-5 419	-5 419
Hvorav tjenesteytingsavtalen (gartner og adm) utgjør		1 226	1 226	1 226	1 226
PRISJUSTERT FORSLAG TIL RAMME: KIRKEN	-5 419	-5 609	-5 609	-5 609	-5 609

Ingen foreslått tiltak for Kirken i planperioden bortsett fra at rammen justeres med 3,5% mot beregnet deflator på 3,7%. Tilskudd til investeringer ses under administrasjon. Det er i hovedsak knyttet til handicaptoalett ved kirkene.

11 Barnehage

11.1 Innhold

Tjenesteområdet omfatter funksjonene:

- 201 Førskole
- 211 Styrket tilbud til førskolebarn
- 221 Førskolelokaler og skyss

11.2 Ledelse og organisering

Tjenesteområde barnehage ledes av barnehagesjef Hilde Elin Kavli Ree. Organisasjonen består for øvrig av en styrer for hver av de 5 kommunale barnehagene. I tillegg samarbeider området tett med de private barnehagene. Tjenesteområdet har ca. 48 årsverk.

11.3 Utfordringsbilde

- Raumabarnehagene driftes vesentlig dyrere enn normert og inntektsjustert nivå
- Ifølge prognosene står Rauma overfor en betydelig reduksjon i antall barnehagebarn de nærmeste åra. I økonomiplanperioden (2022-2025) må kostnadene til barnehagedrift reduseres med hele 13,9 millioner kroner.

Antall fødte fordeler seg slik på de ulike områdene i kommunen de siste åra:

Fødselsår	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Åndalsnes	33	40	22	19	26	23
Isfjorden	21	22	13	19	19	17
Åfarnes	2	10	3	5	2	4
Innfjorden	7	4	5	2	6	3
Måndalen	6	9	11	10	10	6
sum	69	85	54	55	63	53

11.4 Mål

Tjenesteområdet har satt seg overordna mål innenfor hvert av områdene samfunn, tjenester, organisasjon, økonomi, bærekraft og digitalisering. Disse går fram av vedlagte strategi for tjenesteområdet.

11.5 Viktige tiltak og endringer – samt ramme

BARNEHAGE	2022	2023	2024	2025	2025
Utgangspunkt i budsjett 2022	-62 660	-62 660	-62 660	-62 660	-62 660
Demografieffekt - færre barn		2 100	7 900	7 800	7 400
Konsekvensjustering - opprettholde struktur øker kostnadsbehov i forhold til demografieffekt		-1 700	-900		
Besparelse Eidsbygda barnehage høst 2023		395	850	850	850
Redusert tilskudd private pga redusert snittkostnad ved nedlegging Eidsbygda				790	790
Redusert makspris barnehage og gratis barn 3		-664	-664	-664	-664
Redusert pensjonspåslag private barnehager		300	300	300	300
SUM I 2022 KRONER		-62 229	-55 174	-53 584	-53 984
PRISJUSTERT FORSLAG TIL RAMME: BARNEHAGE	-62 660	-64 407	-57 106	-55 460	-55 874

Kommentarer til de foreslåtte tiltak:

Det er til dels stor variasjon i barnekulla fra år til år, noe som gir Rauma utfordringer med tanke på barnehagetilbudet, og det er nå en merkbar nedgang i barnetallet på Nordsida. Telemarksforskning har i sin demografianalyse pekt på at Rauma kommune må redusere sine kostnader til drift av barnehage pga. nedgang i barnetallet. I sak KS-54/21 er det gjort rede for hvordan man kan greie den nødvendige kostnadsreduksjonen i barnehagedriften i takt med nedgangen i barnetall. Svært mye av reduksjonen kan tas gjennom fortløpende nedbemanning. Men nedbemanning alene er ikke tilstrekkelig. Derfor er det foreslått å avvikle Eidsbygda barnehage fra høsten 2023. Det henvises også til sak KS-71/21 der det er gjort grundig rede for kostnader knyttet til kommunens barnehagedrift. I kommunestyrets møte 9. desember 2021 var det en egen sak om pedagogiske vurderinger rundt driften, samt status for Storberget-utvalget sitt arbeid. I dette budsjettdokumentet har vi også tydeliggjort hvordan drift av små, kommunal barnehager påvirker kommunens tilskudd til de private barnehagene.

Med dette forslaget vil barnehagetilbudet på nordsida videreføres ved Åfarnes barnehage, noe som også er i samsvar med de føringer som er gitt i Samfunnsplan 2019-2030. I tillegg til at kommunestyret i samfunnsplana har slått fast at det skal være barnehage på Åfarnes, er det ikke økonomisk rasjonelt å vurdere avvikling av denne barnehagen. Mange foreldre vil i en slik situasjon kunne søke sine barn til private barnehager i Molde. Kostnaden ved dette må dekkes av barnets hjemkommune, og da vil nedlegging ikke gi noen økonomisk gevinst.

11.6 Investeringer i perioden

Måndalen barnehage er nå ferdigstilt. Det er ikke funnet rom for ytterligere, større investeringstiltak i området.

11.7 Annet

Det vises for øvrig til strategi for Raumabarnehagen 2023-2026

12 Grunnskolen

12.1 Innhold

Tjenesteområdet omfatter funksjonene:

- 120 Administrasjon
- 202 Grunnskoleopplæring
- 213 Voksenopplæring
- 215 Skolefritidsordning
- 222 Skolelokaler
- 223 Skoleskyss

12.2 Ledelse og organisering

Tjenesteområde skole ledes av skolesjef Aina Henden Øyen. I tjenesteområdet inngår kommunens 5 grunnskoler som ledes av hver sin rektor. Området har ca. 135 årsverk.

12.3 Utfordringsbilde

- Forventet nedgang i elevtallet i åra fram mot 2040.
- Etablere en kommunal standard som kjennetegner Raumaskolen
- Fortsette arbeidet med å oppnå mer likeverdige læringsresultater på tvers av skoler, fag og klassetrinn i Raumaskolen
- Styrke bruker- og elevmedvirkning
- Utvikle digital kompetanse blant elever og lærere og utnytte de muligheter som ligger i satsingen på digitale læremidler og digital infrastruktur
- Rekruttering og videreutvikling/kompetansebygging
- Skoleområdet har kostnader markert under det Telemarksforskning definerer som normert og inntektsjustert nivå.
- Demografiutviklingen innebærer færre elever i skolene våre. Demografikostnaden for grunnskole er beregnet til å være 5,5 millioner kroner i økonomiplanperioden, dvs. at kostnadene er forventet å gå ned med dette beløpet som følge av elevtallsreduksjonen.

Tabellene under viser forventet elevtallsutvikling ved skolene våre frem mot 2028/2029 samlet, samt for barnetrinn og ungdomstrinn.

		2021/2022	2022/2023	2023/2024	2024/2025	2025/2026	2026/2027	2027/2028	2028/2029	2029/2030	2030/2031
Sum elevtallsutvikling	1.-10. kl	840	829	837	812	792	760	723	692		

Barnetrinn	Årstart	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Alder	13 år	12 år	11 år	10 år	9 år	8 år	7 år	6 år	5 år	4 år	3 år	2 år	1 år	0 år
		8	7	6	5	4	3	2	1						
Skole(krets)															
Skolestartere - skoleår		15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24	24/25	25/26	26/27	27/28	28/29
Måndalen		5	7	5	8	14	5	11	6	9	11	10	10	8	11
Innfjorden		5	11	7	6	8	4	6	7	4	5	2	5	4	1
Ås		30	35	35	34	37	31	25	37	40	22	19	27	21	32
Isfjorden		17	34	35	21	21	24	25	25	22	13	19	19	19	16
Åfarnes		19	12	10	20	15	4	9	3	10	5	5	6	5	2
Sum barneskole		76	99	92	85	95	68	76	78	85	56	55	67	57	62

Ungdomstrinn	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024	2024/2025	2025/2026	2026/2027	2027/2028	2028/2029	2029/2030	2030/2031	2031/2032	2032/2033	2033/2034	2034/2035
Ås	189	181	170	173	160	171	183	191	183	167	163	160	167	135	119	124	134
Måndalen	52	52	44	35	31	39	40	44	47	44	43	38	27	41	43	39	39
Åfarnes	49	39	36	36	41	44	42	44	45	38	26	22	16	18	12	13	10
Sum uttrinn elever	290	272	250	245	232	254	265	279	275	249	232	220	210	194	174	176	183

Tallene bygger på informasjon fra GSI, antall barn i barnehage, samt tall fra helsestasjon og må ikke betraktes som noen fasit, men snarere en indikasjon på den utviklingen som venter oss. SSBs middelpåprognose anslår en nedgang i antall innbyggere i aldersgruppen 6-15 år på 28% frem mot 2040. Utviklingen er markant og vil utfordre skolestrukturen i åra som kommer.

12.4 Mål

Tjenesteområdet har satt seg overordna mål innenfor hvert av områdene samfunn, tjenestene, organisasjon, økonomi, bærekraft og digitalisering. Disse går fram av vedlagte strategi.

12.5 Viktige tiltak og endringer– samt ramme

SKOLE	2022	2023	2024	2025	2026
Utgangspunkt i budsjett 2022	-90 771	-90 771	-90 771	-90 771	-90 771
Introduksjonsklasse flyktninger		-600			
Budsjettjusteringer i 2022 som videreføres (RNB/SFO)		-865	-865	-865	-865
Gratis SFO 1.trinn 12 timer - helårseffekt		-1000	-1000	-1000	-1000
Deomgrafieffekt - færre elever, krever strukturtiltak		700	-1 600	1 000	3 000
Redusert inntekt salg av elevplasser til Vestnes		-538	-538	-538	-538
Inntekt investorgruppe Måndalen skole		1500			
SUM		-91 574	-94 774	-92 174	-90 174
PRISJUSTERT FORSLAG TIL RAMME: SKOLE	-90 771	-94 779	-98 091	-95 400	-93 330

Et lavere barnetall tilsier noe reduksjon i rammen til skole. Vi legger i dette budsjettforslaget imidlertid opp til at skole ikke belastes med den fulle effekten av elevtallsreduksjonen før mot slutten av perioden. Dersom det skal gjennomføres reduksjoner i drifta på skole krever dette i realiteten bortfall av hele klasser eller strukturendringer. Dette er en utfordring som vil følge oss i åra fremover

pga den store nedgangen i barnetallet. Det er særlig fra 2024 og utover at dette vil merkes godt på skoleområdet, dvs når barnetallsnedgangen vi nå opplever i barnehagene slår inn i skoleområdet. Selv om SSBs aller mest optimistiske prognose skulle slå til vil vi likevel oppleve en reduksjon i aldersgruppen 6-15 år i åra som kommer. Dette vil utfordre skolestrukturen vår. Økonomiplanen forutsetter at strukturtiltak på skoleområdet iverksettes fra høsten 2025, med helårseffekt fra 2026.

12.6 Investeringer i perioden

Det er ikke planlagt andre, større investeringer i tjenesteområdet i perioden, men skole skal ha del i IKT-investeringer under området Stab. Dette for å oppfylle ambisjonene som er uttrykt i strategien for digitalisering av oppvekstområdet.

12.7 Annet

Kommunestyret behandlet Tilstandsrapporten for grunnskolen i maimøtet. Det vises for øvrig til vedlagte Strategi for tjenesteområdet Skole 2023-2026.

13 Helse og omsorg

13.1 Innhold

Tjenesteområdet omfatter funksjonene:

- 234 Aktiviserings- og servicetjenester overfor eldre og personer med funksjonsnedsettelse
- 241 Diagnose, behandling og re-/habilitering
- 242 Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid
- 243 Tilbud til personer med rusproblemer
- 253 Helse og omsorgstjenester i institusjon
- 254 Helse og omsorgstjenester til hjemmeboende
- Tilbud om øyeblikkelig hjelp døgnopphold i kommunene
- 261 Institusjonslokaler
- 265 Kommunalt disponerte boliger

Tjenesteområdet ledes av helse og omsorgssjef Margrete Grinaker Berle. Helse- og omsorg består av virksomhetene Helsehus, Hjemmebasert omsorg samt Aktivisering og mestring. I tillegg kommer koordinerende avdeling. Området har ca. 194 årsverk.

13.2 Utfordringsbilde

- Økt økonomisk kontroll med tjenesteområdet da det er et driftsnivå som fortsatt overskrider det som er normert behov (Telemarksforskning)
- Stor økning i antall eldre krever ei markant omlegging av tjenesten utover i perioden
- Gjennomføre den tilpasning som er vedtatt gjennom omsorgstrappa med reduksjon av institusjonsdrift, etablering av nye bofellesskap med heldøgns bemanning og utvikling av hjemmebaserte tjenester samt forebygging og hverdagsrehabilitering-/mestring

- Evne til å utnytte mulighetene som ligger i velferdsteknologi vil være avgjørende i møte med et økt antall brukere.
- Styrket brukerorientering og kvalitetssikring av tjenestene

13.3 Mål

Tjenesteområdet har satt seg overordna mål innenfor hvert av områdene samfunn, tjenestene, organisasjon, økonomi, bærekraft og digitalisering. Disse går fram av vedlagte strategi for tjenesteområdet.

13.4 Viktige tiltak og endringer – samt ramme

I dette forslaget til ramme er demografijustert ramme lagt til grunn, justert for:

- ekstraavgiftene med Helseplattformen
- helårseffekt av 7 færre plasser heldøgns omsorg i Snarveien 5
- Økt ramme til koordinator barnesaker i koordinerende avdeling i hht statsbudsjett
- Helårseffekt av flytting av oppgaver knyttet til fysio/ergo og Rus/pyskiatri mellom Helse og omsorg til Helse og velferd
- Redusert matsvinn som klimatiltak

Det gir en ramme i økonomiplanen som vist nedenfor. Når vi har sammenholdt denne rammen, med det som er dagens driftssituasjon (status quo), og forventet utvikling i perioden, er det behov for å vedta ytterligere tiltak innen Helse og omsorg, for å bringe nivået ned på foreslått ramme. Disse tiltakene vises i andre del av tabellen.

HELSE OG OMSORG	2022	2023	2024	2025	2026
Utgangspunkt i budsjett 2022	-158 375	-158 375	-158 375	-158 375	-158 375
Justering av ramme til normert 22		-4 000	-4 000	-4 000	-4 000
Demografiutvikling gir økt behov jfr TF analyse		-1 900	-1 000	-3 300	-8 000
Økt kostnad helseplattformen		-1 000	-1 000	-700	-700
Flytting av oppgaver mellom HO og HV jfr budsjettjustering 22		1 750	1 750	1 750	1 750
Flytting av fysio-tilskudd fra HV til HO		-1 750	-1 750	-1 750	-1 750
Flytting av kjøretøy til psykososialt team til HV		100	100	100	100
Effektivisering organisering HBO			2400	2400	2400
Redusert matsvinn, effektivisering kjøkken		100	100	100	100
Mer effektiv organisering nattevakt			600	2000	2000
Koordinator i barnesaker, jfr statsbudsjett		-300	-300	-300	-300
SUM I 2022 KRONER	0	-165 375	-161 475	-162 075	-166 775
HELSE OG OMSORG - PRISJUSTERT FORSLAG TIL RAMME	-158 375	-171 163	-167 126	-167 747	-172 612
 Videreføring av dagens drift gir følgende ramme-behov:		176 963			
Behov for tiltak i 2023 pga dagens drift er over rammen		5 800			
Effekt av nedlegging 7 heldøgns plasser snarveien 5		1 950			
Effektiviseringsprosjekt: HBO		2 400			
Bruk av frivillige til følge til sykehus		50			
Restriktiv innleie med særlig fokus på dagtid		100			
Planlegge uten bruk av vikarbyrå (netto effekt)		500			
Redusert bemanning kjøkken		200			
En passiv nattevakt på snarveien		250			
o/60 dg		100			
Effektivisering bilpark runde 2		150			
Effektivisering omsorgsentre		100			
sum forslag til tiltak		5 800			

Tiltakene som forslås i Helse- og omsorg er omfattende, siden kostnader til driften i 2020 var 27,5 millioner kroner over normert nivå, redusert til 15,8 millioner i 2021. Differansen til norm er redusert med over 20 millioner side i 2020. Årsaken er at det er gjennomført omfattende tiltak i institusjon, der vi nå i sum har redusert antall institusjonsplasser fra 90 til 30 i løpet av de siste åra. Det er gjennomført både nedbemanning og omorganisering av Rauma Helsehus. KOSTRA-analyser viser at det er på området helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende at vi nå bruker mer enn norm. Vi er med andre ord ferdig med den store omstillingen av institusjonsdrift og må nå intensivere arbeidet med omstilling av våre tjenester til hjemmeboende.

Utfordringa for tjenesten blir å arbeide med bedre organisering av den daglige driften av tjenester til hjemmeboende slik at man tar ut gevinstene både i form av effektivisering og økt kvalitet. Undersøkelser viser at det skal være mulig å opprettholde tidsbruken i møte med pasient, samtidig som den samlede ressursbruken går ned. Det er gjort analyser ved bruk av kartleggingsverktøy som støtte i arbeidet med mer effektiv organisering av hjemmetjenesten. Målet er samtidig å øke ATA-tid, dvs. ansikt-til-ansikt tid med pasienten som andel av tid brukt i arbeidsdagen. Dette er det tiltaket som antas å ha størst effekt. Arbeidet er alt satt i gang.

Mer systematisk bruk av velferdsteknologi som medisindispensere og digitale tilsyn gir redusert transporttid og frigjort pasienttid. Medisindispensere gir vesentlig færre kjørte kilometer og selvsagt også tidsbesparelser for pleiepersonell. Flere el-biler gir også reduserte driftskostnader.

Det er redusert fra 17 til 10 heldøgns bemannede boliger i Snarveien 5. Her har bemanningen vært økt i 2020-21 grunnet økt pleietyngde.

Investeringer i perioden

BUDSJETT		2023		2024		2025		2026		økoplan
Ansv.	Investeringsformål	Forslag 2023		Forslag 2024		Forslag 2025		Forslag 2026		SUM
omr.	m/finansiering	Invest.	Finans.	Invest.	Finans.	Invest.	Finans.	Invest.	Finans.	
3400	Helseplattformen	18275		0		0				18 275
3400	El-biler, og fellesinvestering HO	2500		550		500		500		4 050

Den store investeringen i perioden er det felles midt-norske prosjektet «Helseplattformen». Helseplattformen AS skal anskaffe og innføre ny, felles pasientjournal ved sykehus og kommuner, inkludert alle fastlegene, i hele Midt-Norge. Kommunestyret i Rauma behandlet saken om utløsning av opsjon i sak KS-60/21 og prosjektet er beskrevet i nærmere detalj i denne saken. I tillegg kommer videre utskifting til el-biler.

13.5 Annet

Det vises for øvrig til vedlagt strategi for tjenesteområdet for 2023-2026.

14 Helse og velferd

14.1 Innhold

Tjenesteområdet omfatter funksjonene:

- 232 Forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste
- 233 Annet forebyggende arbeid, helse (miljørettet helsevern mm.)
- 234 Aktivisering eldre og funksjonshemmede
- 241 Diagnose, behandling og re- /habilitering
- 242 Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid
- 243 Tilbud til personer med rusproblemer
- 244 Barnevernstjeneste
- 251 Barnevernstiltak når barnet ikke er plassert av barnevernet
- 252 Barnevernstiltak når barnet er plassert av barnevernet
- 254 Helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende
- 273 Arbeidsrettede tiltak i kommunal regi
- 275 Introduksjonsordningen
- 276 Kvalifiseringsordningen
- 281 Ytelse til livsopphold

Tjenesteområdet ledes av helse og velferdssjef Harald Digernes-Westby. Tjenesteområdet inneholder svært mange ulike funksjoner og er organisert i 7 avdelinger. Området har ca. 44 årsverk.

14.2 Utfordringsbilde

- Endringer i demografi og rammevilkår
- Klare å prioritere forebygging framfor behandling og reparasjon, med reduserte økonomiske rammer
- Samhandling og helhetlig innsats
- Fokuserer på aktivitet og mestring
- Løpende omstilling, tilpasning og utvikling av tjenestene
- Økt bruk av teknologi
- Behov for økt samarbeid med frivillige
- Styrke brukerorientering og kvalitetssikring på systemnivå

14.3 Mål

Tjenesteområdet har satt seg overordna mål innenfor hvert av områdene samfunn, tjenestene, organisasjon, økonomi, bærekraft og digitalisering. Disse går fram av vedlagte strategi.

14.4 Viktige tiltak og endringer – samt ramme:

HELSE OG VELFERD	2022	2023	2024	2025	2026
Utgangspunkt i budsjett 2022	-52 111	-52 111	-52 111	-52 111	-52 111
Andel av flyktningetilskudd som skal gå til skole/bh		600			
Demografi-effekt		200	400	600	800
Budsjettjusteringer i 2022 som videreføres (RNB: e-helse)		-490	-490	-490	-490
(RNB:rusreformen)		-92	-92	-92	-92
budsjettjustering 22		-1 750	-1 750	-1 750	-1 750
Flytting av privat fysio-tilskudd fra HV til HO		1 750	1 750	1 750	1 750
Flytting kostnad kjøretøy til psykososialt team fra HO		-100	-100	-100	-100
Økt inntekt praktisk bistand		200	200	200	200
Effekt nedlegging privat hjemmel fysio terapi		400	400	400	400
Inventar Helsestasjon ved flytting til 1.etg.		-195			
Flytting av avlastningstiltak		550	550	550	550
SUM		-51 038	-51 243	-51 043	-50 843
PRISJUSTERT FORSLAG TIL RAMME: HELSE OG VELFERD	-52 111	-52 824	-53 037	-52 830	-52 623

Det ble opprettet ei ny avdeling for Psykisk helse og rus fra 01.01.2022, ved å overføre voksenpsykiatri og kronikere som lå i Helse og omsorg til Helse og velferd. Med dette har vi samlet fagfolkene som jobber med rus og psykisk helse i ei avdeling. Slik håper vi å kunne opprettholde et godt tilbud til pasienter med rusutfordringer og psykiske plager.

Barnevernreformen skal styrke kommunenes forebyggende arbeid og innebærer at kommunene overtar det økonomiske ansvar for plassering i fosterhjem og institusjon. Kommunen har fått tilført noe midler for å ivareta sitt ansvar, men det er fortsatt usikkert hvordan dette vil slå ut, da enkelttiltak på området kan ha betydelige økonomiske konsekvenser som kan være krevende å håndtere økonomisk når de oppstår. Dette gjør at det er behov for at kommunen bygger et disposisjonsfond.

Etableringen av felles legevakt i Romsdalsregionen har gitt oss noe økte kostnader, men ikke vesentlig i forhold til alternativet.

14.5 Investeringer i perioden

BUDSJETT		2023		2024		2025		2026		økoplan
Ansv.	Investeringsformål	Forslag 2023		Forslag 2024		Forslag 2025		Forslag 2026		SUM
omr.	m/finansiering	Invest.	Finans.	Invest.	Finans.	Invest.	Finans.	Invest.	Finans.	
8730	Avdrag på lån til videreutlån	2 400		2 400		2 400		2 400		9 600
8750	Utlån videreformidlingslån	7 000		7 000		7 000		7 000		28 000
	Husbanklån		-7 000		-7 000		-7 000		-7 000	
	Mottatte avdrag på videreutlån		-2 400		-2 400		-2 400		-2 400	

NAV kommunal forvalter boligkontor med startlånordningen gjennom Husbanken. Nivået videreføres, noe som i realiteten betyr en økning etter grensejusteringen.

14.6 Annet

Vedlagt er Strategi for tjenesteområdet 2023-2026.

15 Kultur

15.1 Innhold

Tjenesteområdet omfatter funksjonene:

- 100 Politisk styring og kontrollorganer (Ungdomsrådet)
- 231 Aktivitetstilbud for barn/unge
- 234 Aktivisering eldre og funksjonshemmede (Frivilligsentralen)
- 365 Kulturminnevern
- 370 Bibliotek
- 373 Kino
- 375 Museer
- 380 Idrett og tilskudd til andres idrettsanlegg
- 381 Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg
- 383 Musikk- og kulturskoler
- 385 Andre kulturaktiviteter (på Kulturhuset)
- 386 Kommunale kulturbygg (Kulturhuset)

Tjenesteområdet ledes av kultursjef Hanne Brakstad. Området har ca. 10 faste årsverk.

15.2 Utfordringsbilde

- Utnytte mulighetene som ligger i kulturhus samlokalisert med hotell enda bedre
- Reduserte rammer gir redusert tilbud og variasjon i kulturskolen
- Samspill med og stimulering av det frivillige kulturlivet
- Ivareta bygningsmassen og fornyelse av utstyr på Kulturhuset
- Få tilbud til uorganisert ungdom

15.3 Mål

Det er etablert overordna mål innenfor hvert av de fire områdene samfunn, tjenestene, organisasjon, økonomi, bærekraft og digitalisering. Målene går fram av vedlagte strategidokument.

15.4 Viktige tiltak og endringer – samt ramme

Det viktigste budsjettrelaterte tiltakene innenfor området i perioden er:

KULTUR	2022	2023	2024	2025	2025
Utgangspunkt i budsjett 2022	-8 441	-8 441	-8 441	-8 441	-8 441
Leie ÅIF Flerbrukshall		-50	-50	-50	-50
Økt tilskudd Romsdalsmuseet til norm			-220	-220	-220
Redusert bemanning Kultur			220	450	450
SUM I 2022 KRONER		-8 491	-8 491	-8 491	-8 491
PRISJUSTERT FORSLAG TIL RAMME: KULTUR	-8 441	-8 788	-8 788	-8 788	-8 788

I budsjettet for 2021 ble det vedtatt å redusere kulturskolen med 1 årsverk begrunnet med at Kostratallene viser at vi bruker mer på Kulturskole enn sammenlignbare kommuner. Dette er gjennomført. Reduksjon i barnetall i kommunen vil gi et lavere elevgrunnlag fremover. Det er foreslått en økning i tilskudd til Romsdalsmuseet i perioden. Det er i henhold til deres norm på 50 kr. pr. innbygger. Det legges også opp til redusert bemanning knyttet til naturlig avgang.

15.5 Investeringer i perioden

BUDSJETT		2023		2024		2025		2026		økoplan
Ansv.	Investeringsformål	Forslag 2023		Forslag 2024		Forslag 2025		Forslag 2026		SUM
omr.	m/finansiering	Invest.	Finans.	Invest.	Finans.	Invest.	Finans.	Invest.	Finans.	
2820	Ny kinoprojektor type laser Åndalsnes kino (P5301)	850		0		0				850
2830	Utbedringer sti Romsdalseggen (P1932) ekstern finansiert	2 000		2 000		2 000				6 000
	Tilskudd (resten er mva komp)		-1 600		-1 600		-1 600			

Romsdalseggenprosjektene skal realiseres i samarbeid med Utbygging, frivillige og Norsk Tindesenter AS. Det er også lagt inn midler til ny projektor i Åndalsnes kino.

Det legges for øvrig inn midler til ferdigstilling av kunstgressbane i Isfjorden på budsjett under området Utbygging. Tiltaket skal realiseres i samarbeid med idrettslaget.

15.6 Annet

Tjenesteområdets strategi 2023-2026 er vedlagt.

16 Utbygging

16.1 Innhold

Tjenesteområdet har fullt eller delvis ansvar for følgende funksjoner:

- 121 forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltning - 130 administrasjonslokaler - 180 diverse fellesutgifter - 190 interne serviceenheter - 221 førskolelokaler og skyss - 222 skolelokaler	- 335 rekreasjon i tettsted - 338 forebygging av branner og andre ulykker - 339 beredskap mot branner og andre ulykker - 340 produksjon av vann - 345 distribusjon av vann
---	--

- 261 institusjonslokaler - 265 kommunalt disponerte boliger - 273 arbeidsrettede tiltak i kommunal regi - 301 plansaksbehandling - 302 bygge- og delsaksbehandling og eierseksjonering - 303 kart og oppmåling - 315 boligbygging og fysiske bomiljøtiltak - 320 kommunal næringsvirksomhet - 325 tilrettel. og bistand for næringslivet - 329 landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikling - 330 samferdselsbedrifter/transporttiltak - 332 kommunale veier	- 350 avløpsrensing - 353 avløpsnett/innsamling av avløpsvann - 354 tømning av slamavskillere, septiktanker - 355 innsamling, gjenvinning og sluttbehandling av husholdningsavfall - 360 naturforvaltning og friluftsliv - 375 museer - 381 kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg - 386 kommunale kulturbygg - 393 gravplasser og krematorier - 841 komp.for merverdiavgift i investeringsregnskapet
--	--

Tjenesteområdet ledes av utbyggingssjef Tom Erik Rødven og er inndelt i 4 avdelinger med hver sin avdelingsleder. Området har ca. 56 årsverk.

16.2 Utfordringsbilde

- Digitalt tidsskifte
- Utvikle tjenestetilbudene til bedre tjenester til «riktig» pris
- Beholde og rekruttere riktig kompetanse og bruke denne rett
- Bli oppfattet som medspiller hos innbyggere som ønsker å få til noe i Rauma
- Beholde og utvikle riktig kompetanse
- Utvikle Raumasamfunnet
- Holde akseptabel kvalitet og nivå på drift og vedlikehold av kommunale veger
- Ivareta de store verdiene som formålsbyggene representerer slik at de ikke forfaller

16.3 Mål

Tjenesteområdet har overordna mål for hvert av områdene samfunn, tjenestene, organisasjon, økonomi, bærekraft og digitalisering. Disse går fram av vedlagte strategidokument.

16.4 Viktige tiltak og endringer – samt ramme:

UTBYGGING	2022	2023	2024	2025	2026
Utgangspunkt i budsjett 2022	-55 820	-55 820	-55 820	-55 820	-55 820
Flytting av avskrivning til Finansområdet		5193	5665	5815	5865
Budsjettjusteringer i 2022 videreført (renter selvkost)		4 919	5 209	5 759	6 259
Budsjettjusteringer i 2022 videreført (bredbånd)		-1 467	-1 944		
Parkeringsinntekter trekkes ut i nedbetalingsårene		300	300	300	
Økt kostnad NORB (brann beredskap) ut over deflator		-305	-305	-305	-305
Energieffektiviseringer/tiltak strømkostnader			500	700	700
Ikke drift Eidsbygda og 7 plasser snarveien (renhold mm)		150	350	350	350
SUM		-47 030	-46 045	-43 201	-42 951
PRISJUSTERT FORSLAG TIL RAMME: UTBYGGING	-55 820	-48 654	-47 657	-44 713	-44 454

Kommunal veg

Rauma bruker 6,4 millioner mer enn normert på samferdsel, pga. at kommunen har et høyt antall kilometer med kommunal veg, og overnevnte kostnader til gatelys.

Det har vært god dialog med Statens vegvesen om overtakelse av gatelys langs riksveg. Når det gjelder drift av veger der Møre og Romsdal fylkeskommune er vegeier er dette en stor kostnad som Rauma kommune ikke kan bære, da det fortrenger øvrige tjenester. Det er ikke budsjetttert med gatelys langs fylkeskommunal veg for 2023.

16.5 Investeringer i perioden

Tabellen under viser de investeringsprosjektene i perioden som skal håndteres av Utbygging. Her har formålsbygg det økonomiske og prosjektleder-ansvaret for byggeprosjektene for ulike sektorer bl.a. ny brannstasjon på Åndalsnes og kunstgressbane i Isfjorden. Det enkelt investeringstiltak er kommentert i eget kapittel.

BUDSJETT		2023		2024		2025		2026		økoplan
Ansv.	Investeringsformål	Forslag 2023		Forslag 2024		Forslag 2025		Forslag 2026		SUM
omr.	m/finansiering	Invest.	Finans.	Invest.	Finans.	Invest.	Finans.	Invest.	Finans.	
6030	Oppdatering digitalt kartverk	0		0		0		1250		1 250
	Oppmålingsbil	0		0		0		750		
6920	Felles maskindrift kommunalteknikk - 1603, traktor til brøyting	1 000				1 000				2 000
6710	Kunstgressbane Isfjorden - 2846 (signert kontrakt)	4800		0						4 800
	Spillemidler (tildelt desember 21)		-700	0						1 940
	Tilskudd		-1200	0						
6950	Ny brannstasjon Strandgata - 6505	11 000		350		0				11 350
6950	Måndalen skole, sluttfaktura	200		0						200
6950	Rådhuset ombygging: Helsestasjon flyttes til 1. etg.	1000								1 000
6950	Oppgradering Formålsbygg	2 000		1 000		1000		1000		5 000
7310	Oppgradering/nyetablering av infrastruktur vegbelysning 1334	250		250						
7310	Tiltak etter hovedplan veg, gang og sykkelvei - 1340	1 000		1 000		1 000		1 000		4 000
7310	Oppgradering bruer (1373)	600								600
	Bruk av fond		-600							
6430	Boligområde sentrumsnært	1 000		0						1 000
	salg av tomter 16 mål jfr takst		-800	-5 800		-2000				
7310	Havnegata utbyggingsavtale -promenade og vei (P7312)			7 000		6 700				13 700

BUDSJETT		2023		2024		2025		2026		økoplan
Ansv.	Investeringsformål	Forslag 2023		Forslag 2024		Forslag 2025		Forslag 2026		SUM
omr.	m/finansiering	Invest.	Finans.	Invest.	Finans.	Invest.	Finans.	Invest.	Finans.	
6210	Rammebudsjett vann (eks.mva)	4 000		7 400		11600		12 800		35 800
6220	Rammebudsjett avløp (eks.mva)	3 000		12 500		9300		15 100		39 900
6230	Rammebudsjett renovasjon (eks.mva)	0		0		0		0		0
6320	Andel Brannstasjon Feiling	5000								5 000
SUM	Investeringer SVARF	12 000	0	19 900	0	20 900	0	27 900	0	80 700

Samlet investeringskostnaden for nye brannstasjon er 67,5 mill. når man inkluderer kostnader ved riving av eksisterende bygg på tomte. 42% av kostnadene (renter og avdrag) for det nye bygget dekkes av NORBR som husleie, da dette arealet skal benyttes til drift av feiervesen (39%) og administrasjon (3%). Prosjektet hadde oppstart i 2022, og videreføres i 2023. Endelig frist for lukking av avvik fra Arbeidstilsynet er 1. april 2023. Fra denne dato må vi påregne dagmulkt på kr. 7.000 pr virkedag frem til avvikene er lukket.

16.6 Annet

Det vises for øvrig til Strategi for tjenestekområdet Utbygging 2023-2026 som ligger ved budsjettsaken.

17 Vedlegg

17.1 Bevilgningsoversikt drift i hht forskriftens §5-4 første ledd (se også kap.5)

Endelig skjema utarbeides etter vedtak

Bevilgningsoversikt drift i hht forskriftens §5-4 første ledd	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Rammetilskudd inkl. inntektsutjevning	252 461 709	239 121 000	269 974 000
Inntekts- og formuesskatt	223 897 323	236 100 000	225 088 000
Eiendomsskatt	32 587 255	37 900 000	37 900 000
Andre generelle driftsinntekter	18 912 101	21 253 000	23 852 099
Sum generelle driftsinntekter	527 858 388	534 374 000	556 814 099
Sum bevilgninger drift, netto	497 021 002	484 686 036	503 674 823
Avskrivninger	37 138 779	36 610 905	36 845 172
Sum netto driftsutgifter	534 159 781	521 296 941	540 519 995
Brutto driftsresultat	-6 301 393	13 077 059	16 294 104
Renteinntekter	3 586 339	3 625 040	6 030 000
Utbytter	0	0	5 000 000
Gevinst og tap på finansielle OM	-257	0	0
Renteutgifter	9 156 390	15 000 000	24 200 000
Avdrag på lån	26 450 330	29 000 000	27 500 000
Netto finansutgifter	-32 020 638	-40 374 960	-40 670 000
Motpost avskrivninger	37 138 779	36 490 000	36 845 172
Netto driftsresultat	-1 183 252	9 192 099	12 469 276
Disponering eller dekning av netto driftsresultat:			
Overføring til investering			
Avsetninger til bundne driftsfond	9 365 714	898 000	643 397
Bruk av bundne driftsfond	-7 479 769	-3 462 901	-1 475 104
Avsetninger til disposisjonsfond	0	3 527 000	5 119 983
Bruk av disposisjonsfond			
Dekning av tidligere års merforbruk	0	8 230 000	8 181 000
Sum disp./dekning av netto driftsresultat	1 885 945	9 192 099	12 469 276
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk	3 079 302		

17.2 Budsjettskjema – bevilgningsrammer §5-4 andre ledd

Endelig skjema utarbeides etter vedtak

	Regnskap 2 021	Buds(end) 2 022	Konsolidert vers 2023/V:400
POLITISK STYRING OG KONTROLLORGANER	5 006	5 278	5 132
SENTRAL ADMINISTRASJON	33 860	34 120	38 005
KULTUR	8 254	8 461	8 788
KIRKEN	5 291	5 419	5 609
BARNEHAGE	62 252	63 085	64 407
SKOLE	89 924	92 666	94 779
HELSE OG VELFERD	50 744	48 665	52 726
HELSE OG OMSORG	177 874	156 625	171 261
UTBYGGING	51 368	55 023	48 654
SUM	484 573	469 342	489 361
Korrigeringslinje	12 448	15 344	14 314
Korrigert bevilgningsrammer	497 021	484 686	503 675

17.3 Budsjettskjema §5-5 Bevilgningsoversikt Investering

Endelig skjema utarbeides etter vedtak

	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Bevilgningsoversikt - invest. (budsjett)			
1 Investeringer i varige driftsmidler	146 680 889	99 042 000	61 534 000
2 Tilskudd til andres investeringer	6 147 390	450 000	450 000
3 Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	1 552 862	1 900 000	1 900 000
4 Utlån av egne midler	-	-	-
5 Avdrag på lån	-	-	-
6 Sum investeringsutgifter	154 381 141	101 392 000	63 884 000
7 Kompensasjon for merverdiavgift	23 307 173	13 893 000	9 206 800
8 Tilskudd fra andre	24 401 012	14 440 000	3 500 000
9 Salg av varige driftsmidler	13 909 966	1 000 000	800 000
10 Salg av finansielle anleggsmidler	4 775 803	-	-
11 Utdeling fra selskaper	-	-	-
12 Mottatte avdrag på utlån av egne midler	858 503	-	-
13 Bruk av lån	90 514 479	60 707 000	47 877 200
14 Sum investeringsinntekter	157 766 937	90 040 000	61 384 000
15 Videreutlån	2 354 378	7 000 000	7 000 000
16 Bruk av lån til videreutlån	2 354 378	7 000 000	7 000 000
17 Avdrag på lån til videreutlån	2 949 719	2 400 000	2 400 000
18 Mottatte avdrag på videreutlån	2 340 313	2 400 000	2 400 000
19 Netto utgifter videreutlån	609 406	-	-
20 Overføring fra drift	-	-	-
21 Avsetninger til bundne investeringsfond	2 460 313	-	-
22 Bruk av ubundet investeringsfond	- 3 006 710	-	- 2 500 000
23 Avsetninger til ubundet investeringsfond	10 875 649	-	-
24 Bruk av ubundet investeringsfond	- 7 552 862	- 11 352 000	- 2 500 000
25 Dekning av tidligere års udekket beløp	-	-	-
26 Sum overføring fra drift og netto avsetninger	2 776 390	- 11 352 000	- 2 500 000
27 Fremført til inndeckning i senere år(udekket beløp)	-	-	-

17.4 Økonomisk oversikt drift §5-6

Endelig skjema utarbeides etter vedtak

17.5 Anskaffelse og bruk av midler

Endelig skjema utarbeides etter vedtak

17.6 Øvrige vedlegg:

- Avgifts- og gebyrregulativ for 2023
- Oversikt over fritak for eiendomsskatt etter §5 og §7a
- Strategiplan barnehage
- Strategiplan skole
- Strategiplan helse og omsorg
- Strategiplan helse og velferd
- Strategiplan kultur
- Strategiplan utbygging
- Kommunebarometeret
- KOSTRA- og effektivitetsanalyse
- KOSTRA- og demografianalyse

